

Sikkerhedshåndbog



Gundsø Entreprenør Forretning A/S

Det er vigtigt at ALLE sikkerhedsregler overholdes, derfor er det vigtigt at du gennemlæser denne håndbog, og er med til at sikre at der ikke sker ulykker på arbejdspladsen

Gundsø Entreprenør Forretning A/S Langebjerg 8 4000 Roskilde
Homepage: www.gef.as
E-mail: info@gef.as
Tlf. 4678 7585



Indholdsfortegnelse:

1. Instruktion – Sikkerhed ved udgravning	5
1.1. Grundlag	5
1.2. Fremgangsmåde	5
1.3. Gravearbejde	5
1.4. Arbejde ved udgravninger uden afstivning	5
1.5. Rendegrave	6
1.6. Arbejde i bunden af udgravninger	6
1.7. Flugtveje	7
1.8. Byggegruber	7
1.9. Udgravning med afstivning	8
1.10. Klemme	8
1.11. Stræk	8
1.12. Byggegruber	8
1.13. Modholdspæle	8
1.14. Gravekasser	9
1.15. Specialsystemer	9
1.16. Rendegraves afstand til fundamenter (sikring af bygninger)	9
1.17. Gravemaskiner	11
1.18. Ansvar	11
2. Handlingsplan for tunge løft	12
2.1 Arbejdsinstruktion for håndtering af tunge betonelementer	12
3. Arbejdsinstruktion for arbejde i Brønde	13
4. Brugervejledning af materiel	14
4.1 Sammenfattet brugervejledning for asfaltfræsere	14



4.2.	Sammenfattet brugervejledning for benzinhamre	15
4.3.	Sammenfattet brugervejledning for kombinerede bukke-/klippemaskiner.....	16
4.4.	Sammenfattet brugervejledning for buskryddere	17
4.5.	Sammenfattet brugervejledning for byggesave	17
4.6.	Sammenfattet brugervejledning for dumpere.....	18
4.7.	Sammenfattet brugervejledning for el-boremaskiner	20
4.8.	Sammenfattet brugervejledning for el-generatorer.....	20
4.9.	Sammenfattet brugervejledning for el-hamre/boremaskiner.....	22
4.10.	Sammenfattet brugervejledning for el-kompressorer.....	22
4.11.	Sammenfattet brugervejledning for dykket el-pumper.....	23
4.12.	Sammenfattet brugervejledning for EL-skruemaskiner	24
4.13.	Sammenfattet brugervejledning for små fejekoste og fræsere.....	25
4.14.	Sammenfattet brugervejledning for benzin/diesel og PTO-drevne flishuggere	26
4.15.	Sammenfattet brugervejledning for fortovstraktorer	27
4.16.	Sammenfattet brugervejledning for gravkasser	28
4.17.	Sammenfattet brugervejledning for gravemaskiner.....	29
4.19.	Sammenfattet brugervejledning for benzindrevne hydraulik-aggregater med hammer.....	32
4.20.	Sammenfattet brugervejledning for kold-/hedvands højtryksrensere, el- og benzinmodeller.....	33
4.21.	Sammenfattet brugervejledning for håndrundsage	34
4.22.	Sammenfattet brugervejledning for benzindrevne jordbor	35
4.23.	Sammenfattet brugervejledning for håndbetjente jernklippemaskiner	36
4.24.	Sammenfattet brugervejledning for kapsave	37
4.25.	Sammenfattet brugervejledning for kerneboremaskiner.....	38
4.26.	Sammenfattet brugervejledning for mobile kompressorer.....	39
4.27.	Sammenfattet brugervejledning for benzindrevne kædesave	40
4.28.	Sammenfattet brugervejledning for minilæssere	41
4.29.	Sammenfattet brugervejledning for motorbøre.....	42
4.30.	Sammenfattet brugervejledning for motorpumper	43
4.31.	Sammenfattet brugervejledning for 1-vejs pladevibratorer.....	44
4.32.	Sammenfattet brugervejledning for 2-vejs pladevibratorer.....	45
4.33.	Sammenfattet brugervejledning for rendegravere	46
4.34.	Sammenfattet brugervejledning for råjords-kompaktorer.....	48
4.35.	Sammenfattet brugervejledning for skærebørde	49



4.36.	Sammenfattet brugervejledning for skæremaskiner, asfalt/beton	49
4.37.	Sammenfattet brugervejledning for stavvibratores	51
4.38.	Sammenfattet brugervejledning for stiger	52
4.39.	Sammenfattet brugervejledning for stødfræsere	53
4.40.	Sammenfattet brugervejledning for 230V støvsugere til byggeri	54
4.41.	Sammenfattet brugervejledning for traktorer	55
4.42.	Sammenfattet brugervejledning for traktorfejmaskiner	56
4.43.	Sammenfattet brugervejledning for trykluftshamre	57
4.44.	Sammenfattet brugervejledning for tvangsblendere	58
4.45.	Sammenfattet brugervejledning for vakuumanlæg	59
4.46.	Sammenfattet brugervejledning for valsetog	60
4.47.	Sammenfattet brugervejledning for benzin/diesel vibrationsstampere 2 takts	61
4.48.	Sammenfattet brugervejledning for benzin/diesel vibrationsstampere 4 takts	62
4.49.	Sammenfattet brugervejledning for 1- og 2- valsede vibrationstromler	63
4.50.	Sammenfattet brugervejledning for vinkelslibere	64
4.51.	Sammenfattet brugervejledning til læggemaskine Multilay 2	65
4.52.	Sammenfattet brugervejledning for brug af Rapidhærder	66

1. Instruktion – Sikkerhed ved udgravning

1.1. Grundlag

Denne instruktion er udarbejdet med baggrund i Håndbogen for sikkerhedsgruppen Bygge & Anlæg. Udarbejdet af Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg, sikkerhedsgruppen I Gundsø Entreprenør Forretning A/S samt vejledninger og meddelelser fra Arbejdstilsynet.

1.2. Fremgangsmåde

Før man påtager sig en opgave med udgravning, vurderer ledelsen om virksomheden har egnet udstyr og mandskabet fornøden viden til at kunne udføre opgaven. Der vurderes ved samme lejlighed, om endnu bedre, eller egnet udstyr skal lejes til opgaven.

1.3. Gravearbejde

Gravearbejde bør altid ledes og overvåges af en erfaren person. Der skal altid indhentes tilladelse fra jordejeren før gravning. Ofte vil jordejeren være kommunen, der giver en gravetilladelse. Ejeren kan også være stat, region eller private. Maskinføreren må ikke påbegynde gravning, før tilladelse er indhentet. Alle skrænter rummer risiko for sammenskrivning. Bag en tilsyneladende stabil jord kan der være sandårer, vandførende lag (flyd) og tidligere opgravning med løsere fyld.

HUSK: Det er kun den bortgravede jord, man kender beskaffenheden af.

Hvis du er i tvivl – spørg den udførelsesansvarlige eller formanden/projektlederen.

Jordskræntens **stabilitet nedsættes** af tidligere opgravninger, stærke regnskyl, frost skiftende med tøbrud, vandtryk bag frossen overflade, rystelser fra kørende trafik, rystelser fra pæleramning og sprængninger.

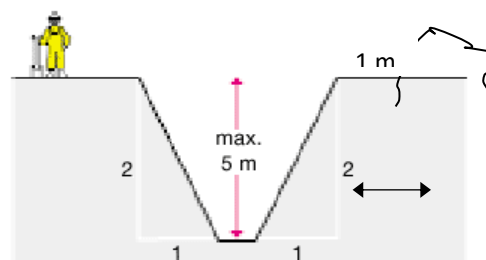
Udgravninger kan **skride** ved belastning fra eksisterende bygninger, opstabilede materialer, jorddepoter, og parkerede eller forbi kørende tunge vogne.

1.4. Arbejde ved udgravninger uden afstivning

Ved udgravninger uden afstivning skal siderne have et anlæg, så skred ikke kan forekomme. Siderne skal være jævne og fri for store sten og kanterne må ikke belastes af opgravet jord.

Under forudsætning, af at der bliver arbejdet i jomfruelig jord kan det være forsvarligt undtagelsesvis, at arbejde i indtil 1,7 m's dybde uden anlæg.

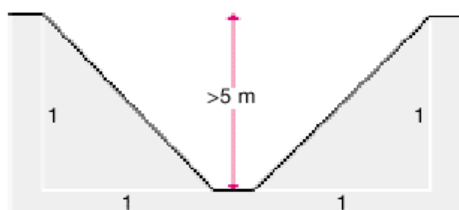
Men selv ved dybder på under 1,7 m kan det være nødvendigt at grave med anlæg, eller at foretage en afstivning af siderne, fordi man, med mindre man befinder sig på åben mark, næsten aldrig støder på



områder, hvor der ikke tidligere har været foretaget opgravninger, eller hvor jorden af andre årsager kan være ustabil.

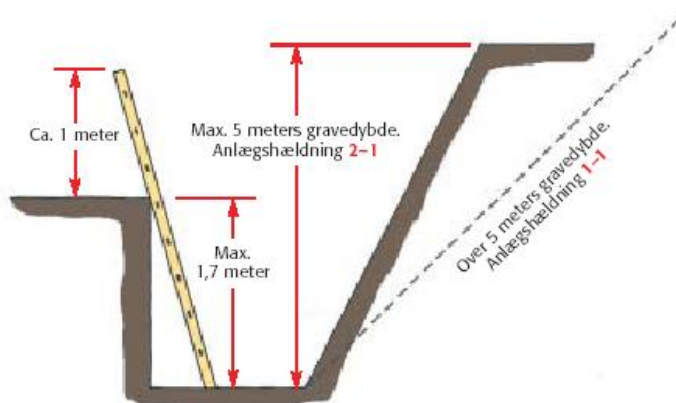
Ved dybder ned til 5 m er det ikke forsvarligt med mindre anlæg end 1:2 (1 hen og 2 op). Hvis jorden er løs, skal anlægget være 1:1. Kun efter geoteknisk undersøgelse kan en stejlere skrænt tillades. Undersøgelsen skal foretages af Geoteknisk Institut eller anden sagkyndig.

Langs udgravningens kant, skal der friholdes 1 meter fri bredde, for at sikre udgravningen mod sammenstyrtning. Kranmateriel til nedlægning af rør skal vælges, så løfte- og rækkeevne muliggør, at kranen kan stå så langt væk fra udgravningens kant, at denne ikke belastes, og så der ikke er risiko for sammenstyrtning af udgravningen.



Ved udgravninger med større dybder end 5 m skal anlægget min. være 1:1 (1 hen og 1 op).

1.5. Rendegrave



I rendegrave, hvor der lægges kloakrør, bør der være et passende arbejdsareal på hver side af røret, hvis der skal udføres arbejde.

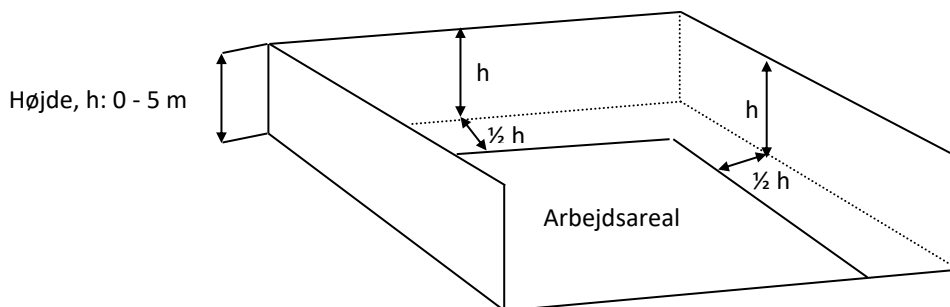
Ved samlingspunkter skal der helst være 0,6 m på hver side af røret, i en længde på mindst 1 m på hver side af samlingen. Under røret bør der være mindst 0,7 m.

Ved stærk regn, dæmmes op i renden med jord for at hindre strømning. Husk også at skære tilstrækkeligt asfalt af, så det ikke kan falde i renden.

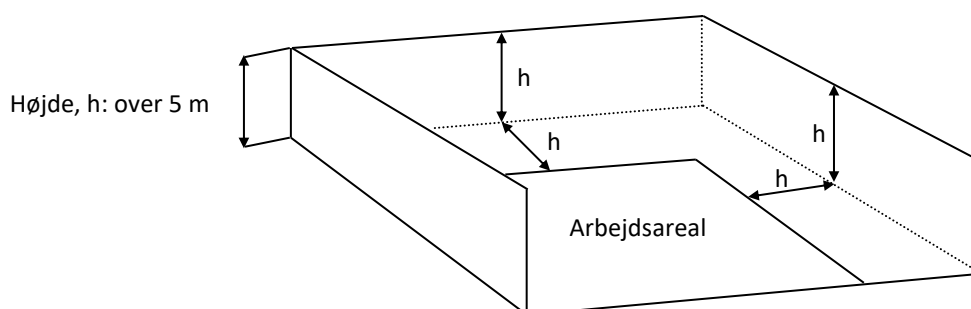
1.6. Arbejde i bunden af udgravninger

Der kan arbejdes i bunden af udgravninger, der ikke er afstivet, og hvor siderne ikke er udført med anlæg, hvis retningslinjerne nedenfor følges. **Der må alene arbejdes i arbejdsarealet i udgravningen, hvis det skønnes at jorden ved skred, falder udenfor arbejdsarealet!**

Hvis udgravningen er højst 5 meter dyb og udført i fast jord, må der arbejdes så tæt på kanten i toppen af udgravningen, som den halve højde af udgravningen. Som eksempel: hvis udgravningen er 4 meter høj, må der arbejdes indtil 2 meter fra kanten.

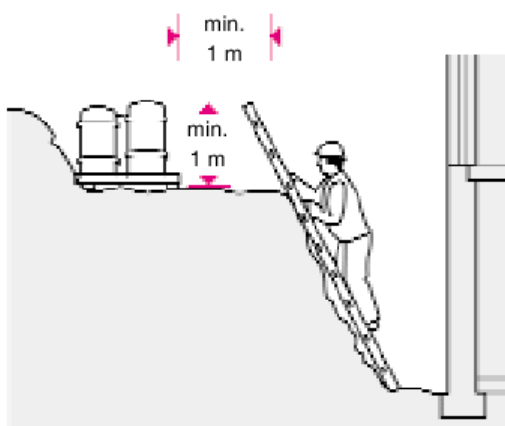


Hvis udgravningen er dybere end 5 meter eller hvis udgravningen er udført i løs jord, må der arbejdes så tæt på kanten som højden af udgravningen.



1.7. Flugtveje

- I alle udgravninger skal der være flugtveje.
- Flugtvejen kan ske via en side med anlæg
- Der bør i knæhøjde være en fri arbejdsbredde på mindst 1 meter.
- I smalle udgravninger skal der være anbragt en stige tæt ved arbejdsstedet.
- Udgravningens kant skal holdes fri for materialer og opgravet jord.



Hvis arbejdet i udgravningen medfører særlige risici fx for at støde på giftlommer eller for sammenskrivning eller drukning på grund af bundbrud og indstrømning af vand, skal flugtveje fra udgravningerne etableres som trapper eller ramper.

1.8. Byggegruber

Faren for jordskred ved byggegruber er særlig stor, fordi udgravningens sider skal stå i længere perioder. Hvis der skal udføres arbejde mellem fundament og skrænt, skal skrænterne have det nødvendige anlæg. Er dette ikke muligt må skrænten afstives.

Sikring mod frost kan ske med vandtætte isoleringsmåtter. Måtterne må ikke dække over farlige huller. Der skal afsættes mindst 80 cm fri bredde til udførelse af arbejdsopgaver.

1.9. Udgravning med afstivning

Ved gravning hvor gravedybden eller jordens beskaffenhed gør det nødvendigt, skal siderne sikres forsvarligt med en afstivning.

1.10. Klemme

Indtil 2,25 m's dybde kan afstivning i stiv jord udføres med klemmer, hvor der bagved er anbragt krydsfinerplader på højkant, så disse rager 15 cm over kanten.

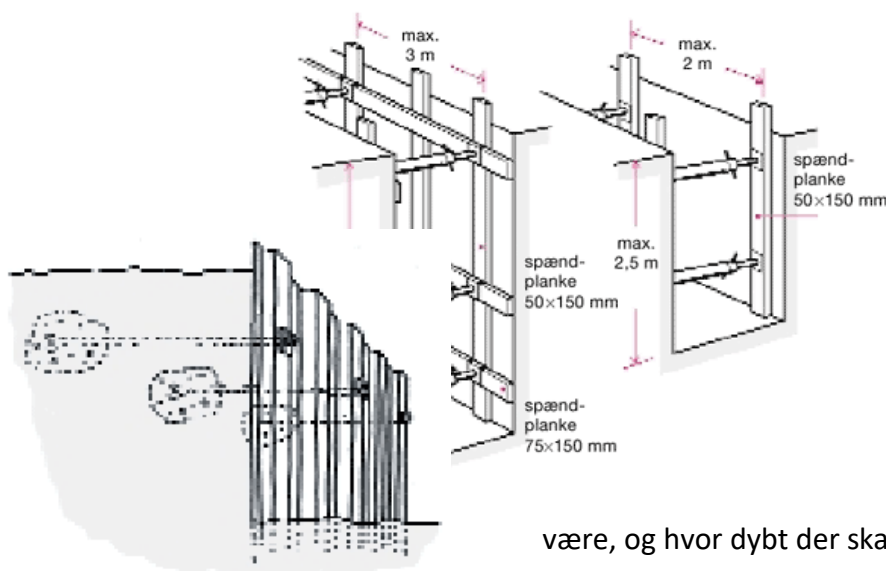
1.11. Stræk

Ved større dybder end 2,25 m kan anvendes stræk. Der må ikke arbejdes på steder, hvor afstivningen ikke er ført frem. En stærkere afstivning kan være nødvendig ved dårlige jordbunds- og vejrforhold.

1.12. Byggegruber

I brede udgravninger med lodrette sider kan afstivning af spændplanker og stræk ske ved skrå spindler eller støtteplanker, der er afsværtet og støttet mod nedrammede pæle.

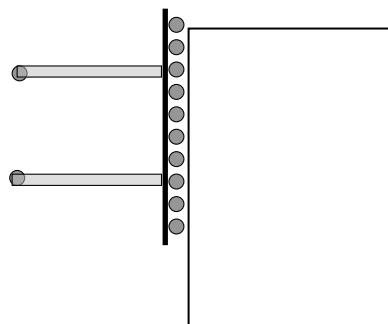
De skrå piller eller støtteplanker skal have en så lav hældning, at spændplankerne ikke presses op.



Til afstivning kan også bruges spuns, der er forankret foroven med jordankre. Det skal beregnes, hvor stærk spunsen (og ankret) skal være, og hvor dybt der skal rammes.

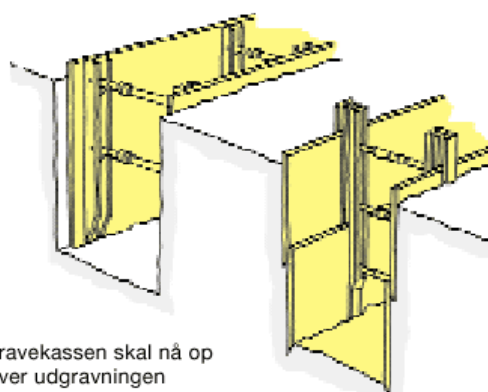
1.13. Modholdspæle

Afstivning kan også udføres ved hjælp af borede modholdspæle forankret foroven, eventuelt med vandretliggende stræk. I så fald foretages beregning af anlæggets udformning.



1.14. Gravekasser

Gravekasser er især egnede ved arbejder i bebyggede områder, hvor der er trafik og ved flydforekomster i jorden. Bruges der gravekasser må der ikke forekomme arbejde, eller færdsel uden for det område der er sikret af gravekassen. Man skal kunne komme op fra gravekassen ved hjælp af en stige.



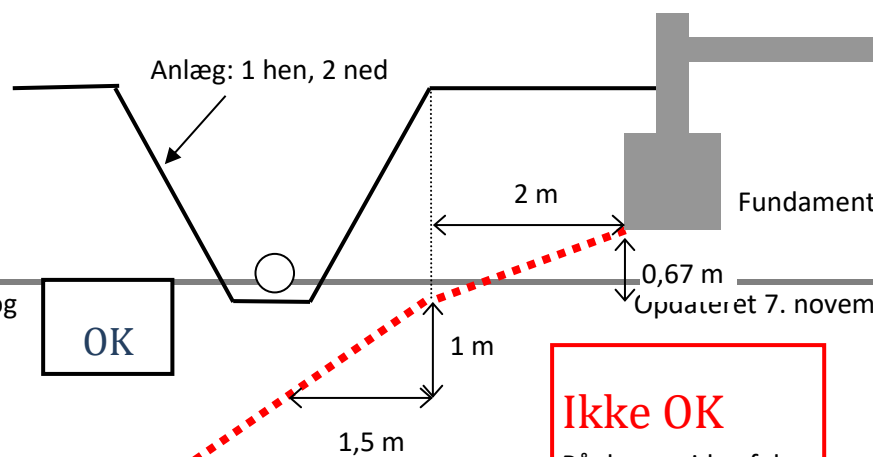
gravekassen skal nå op over udgravningen

1.15. Specialsystemer

Ved specialsystemer som glideskinnesystemet skal der være en vejledning fra leverandøren.

1.16. Rendegrades afstand til fundamenter (sikring af bygninger)

Vandret afstand FUK, m	Dybde af nærmeste kant, m
1,00	0,33
1,50	0,50
2,00	0,67
2,50	1,00





3,00	1,34
3,50	1,67
4,00	2,00
4,50	2,34
5,00	2,67
5,50	3,00
6,00	3,34
6,50	3,67

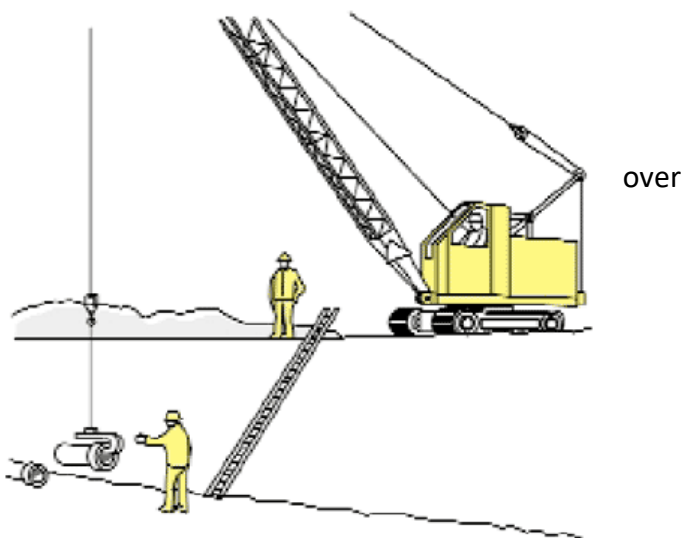
1.17. Gravemaskiner

Hvis en gravemaskine skal anvendes som kran, skal den have forsvarligt dimensioneret og fastgjort krog, og den må ikke være indrettet for fri firing.

Føreren af en slæbeskovlsmaskine, der anvendes som kran, skal have et B-certifikat, mens føreren af andre entreprenørmaskiner, der anvendes som kran, skal have B-, C-, D-, E-eller G-certifikat.

Entreprenørmaskiner, der lejlighedsvis bruges som kran i forbindelse med maskinens normale arbejdsopgaver, er undtaget for kravet om certifikat, hvis flg. betingelser er opfyldt:

- Der må ikke være personer i umiddelbar nærhed af byrden når den løftes, transporteres og afsættes,
- byrden må ikke løftes mere end ca. 1 m eller under terræn,
- maskinen efterses og vedligeholdes i overensstemmelse med leverandørens anvisninger,
- leverandørens brugs- og vedligeholdelsesanvisninger er på maskinen.



Anhugningsgrej skal vælges, så byrden fastholdes sikkert, er i balance, og samling kan foretages lettest muligt.

1.18. Ansvar

Alle medarbejdere er ansvarlige for at følge denne instruktion.

Ledelsen er ansvarlig for at alle medarbejdere er bekendte med denne instruktion.



2. Handlingsplan for tunge løft

Hvad skal løftes:

- Generator
- Jordlopper
- Asfaltskærer
- Tvangsblander
- Pladevibrator

Hvordan skal det løftes/flyttes

Når der skal læsses skal der bruges ladkran eller truck som forefindes hjemme på pladsen.

Hvis der ingen lad kran, eller truck er, skal man bruge en sækkevogn og en trailer med rampe, således at man kan trække emnet op på traileren.

På byggepladserne bruges en sækkevogn eller en gravemaskine til at flytte/løfte emnerne rundt.

2.1 Arbejdsinstruktion for håndtering af tunge betonelementer

Følg montage og brugsanvisning for betonelementleverandøren hvis en sådan findes.

Brug korrekt og efterset anhugningsgrej ved løftet.

Sørg for øjenkontakt imellem kranfører og folk ved elementet ved løft og montage, det kan i visse tilfælde være nødvendigt med radiokontakt imellem kranfører og elementmontør.

Sørg altid for god plads ved aflæsning og montage af tunge betonelementer. Husk at overbelastning forbygges ved hensigtsmæssig planlægning, indretning af arbejdssted, brug af egnede tekniske hjælpemidler og en hensigtsmæssig arbejdsteknik.

Tunge elementer skal altid transporteres og monteres ved brug af tekniske hjælpemidler, og gode adgangsveje mindsker risikoen for ulykker.

Ved betonelementer til husbyggeri skal man altid følge elementleverandørens montageanvisning. Løft foretages og fæstnes i de speciellavede løfte åg i elementet.



3. Arbejdsinstruktion for arbejde i Brønde

Ved arbejde i brønde skal der altid træffes foranstaltninger der kan hindre ulykker ved kvælning, forgiftning, og lignende.

Ved arbejde i brønde o.l. skal der altid være placeret mindst en vagtmand ovenfor brønden, som skal holde stadig kontakt med den/de personer der er nede i brønden. Det vil ofte være nødvendigt også at have en hjælper der hurtigt kan tilkaldes af vagtmanden, der skal desuden altid træffes følgende sikkerhedsforanstaltninger inden arbejdets påbegyndelse.

- Kontroller om brøndsiden og lejdere mv. er intakte.
- Eventuelle skader skal straks udbedres.
- Brønden er udluftet effektivt, eller der blæses frisk luft ind, evt. friskluftsmaske.
- Inden personen går ned i en brønd, og mens der er personer i brønden, skal det ved måling kontrolleres, om luften i brønden er ren og tilstrækkelig iltholdig, måleapparat skal være forsynet med alarm.
- Personer der arbejder i brønde, skal bære beskyttelseshjelm og løftebælte, med løfteline.

Hvis det er nødvendigt at gå ned i en brønd før udluftning er følgende regler gældende:

- Der anvendes egnet luftforsynet åndedrætsværn.
- Værktøj, redskaber, belysning og personens beklædning skal være sikret mod gnistgivning.

Ekstra åndedrætsværn skal desuden findes hos vagtmanden.



4. Brugervejledning af materiel

4.1 Sammenfattet brugervejledning for asfaltfræsere

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Asfaltfræsere må *kun* bruges til op fræsning af asfalt og lignende opgaver.
- Føreren *skal* altid bruge hjelm, beskyttelsesbriller, høreværn og sikkerhedsfodtøj!
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Hold *altid* god afstand til andre køretøjer og personer under fræsearbejdet.
- Der må *ikke* opholde sig uvedkommende personer på maskinen eller inden for maskinens arbejdsområde!
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last!
- Ved brændstoppåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet.
- Åben ild og rygning er forbudt! Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger!

Betjening af maskine

1. Påfyld eventuelt brændstof.
2. Alle betjeningsgreb/gearstænger/koblingshåndtag stilles i neutral.
3. Gashåndtaget stilles på ¼ til ½ gas (afhængig af mode).
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før motoren startes.
5. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Parkeringsbremsen udløses.
7. Alle skærme og varmeskjolde skal være monterede under fræsearbejdet.
8. Maskinen må ikke trække efter et andet køretøj.
9. Sænk fræsevalsen ned på jorden. Stil gashåndtaget i tomgang, aktiver parkeringsbremsen, stop motoren og aflås maskinen.

Service og vedligeholdelse

Maskinens motor-, transmissions-/hydraulikolie- og kølervæskestand kontrolleres dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (eventuelt SAE 15W-40 motorolie og ISO VG 32/46 hydraulikolie).

1. Smør maskinen smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
2. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
3. Ved rengøring af maskinen med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte med elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstoppumpe.

Gode råd



- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst.

4.2. Sammenfattet brugervejledning for benzinhamre

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette værktøj *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min 2 år med erhvervskompetence eller under praktik (EGU-elever), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til nedbrydning og oprivning af beton, asfalt, mureværk, grus-/stenmaterialer og lignende materialer!
- Ved indendørs brug *skal* der pga farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.
- Maskinen skal altid holdes i håndtagene med begge hænder!
- Ved brændstoppåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt! Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof før start, 2takts benzinens blandingsforhold skal følge fabrikantens forskrifter.
2. Isætning af værktøj. Låse grebet åbnes, værktøjsholderen drejes udad og værktøjet føres ind til anslag. Låsegrebets låses.
3. Brændstofhanen åbnes. Chokeren lukkes og gashåndtaget stilles til ca ½ til fuld gas afhængig af model (kold motor).
4. Træk i startsnoren. Under motorens opvarmning (2 til 3 minutter i koldt vejr) føres gashåndtaget tilbage i tomgang og chokeren åbnes.
5. Motoren skal køre med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
6. Stop af motor. Tryk på stopknappen og luk brændstofhanen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller slagmaskinens oliestand dagligt og efterfyld med olie iflg. fabrikantens anvisninger.
2. Smør smørenippe med EP-universalfedt (afhængig af model).
3. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs.

Gode råd

- Risiko for skader på skjulte rør og kabler.
- Sørg for at maskinen er låst inde.



- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.3. Sammenfattet brugervejledning for kombinerede bukke-/klippemaskiner

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til afkortning og bukning af jern – og stål!
- Brugeren *skal* altid bære hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, handsker og sikkerhedsfodtøj.
- Maskinen må *kun* tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Uvedkommende personer må *ikke* opholde sig i maskinens arbejdsområde.
- I nødstilfælde trædes eller trykkes på nødstopet (afhængig af model).
- Maskinen må *ikke* bruges i regnvejr.
- Beskyttelseskærme og sikkerhedsanordninger skal være i orden og korrekt monterede.
- Ved løft skal kæde anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Elstikket skal *altid* trækkes ud af kontakt før service og justering.

Betjening af maskine

1. Maskinen skal opstilles på et vandret og hårdt underlag.
2. Kontroller om maskinens bukkeskive roterer med uret, inden bøsninger og bukkeudstyr monteres.
3. Skift fasetilslutningen om, hvis maskinens omdrejningsretning ikke er korrekt.
4. Hvis det er nødvendigt at ændre strømstyrken, skal det foretages på elmotorens klemmebræt og omformerens indgangs tilslutning (afhængig af model).
5. det er ikke tilladt at bruge bukke- og klippefunktionen samtidig.
6. Når foden løftes fra pedalen under fremdrift, stopper maskinen. Ved tilbageløb stopper maskinen ved udgangspunktet (afhængig af model).

Service og vedligeholdelse

1. Rens maskinens udvendige dele, bøsninger og dorne med trykluft og smør hulerne i pladen og bukkeskiven.
2. Maskinen må ikke rengøres med højtryksrenser
3. Kontroller om knivene på jernaksen er spændt fast.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde og at den opbevares et tørt sted.



4.4. Sammenfattet brugervejledning for buskryddere

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til rydning af græs, ukrudt, krat og udynding i ungkulturer!
- Brugeren *skal* altid anvende hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, arbejdshandsker og sikkerhedsfodtøj samt tætsiddende tøj under arbejdet. (speciel sikkerhedsbeklædning anbefales).
- Maskinen *skal* altid holdes i håndtagene med begge hænder under arbejdet.
- Der *skal* være en sikkerhedsafstand på 15 meter til andre personer.
- Ved brændstofpåfyldning, service eller når maskinen forlades/transporteres, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld eventuelt 2-takts benzin, efter fabrikantens forskrifter.
2. Gaspal-spærren og gaspalen trykkes ind og start-/stopkontakten stilles på "Start".
3. Ved kold motor. Chokerknappen drejes til "Choke" indtil motoren tænder første gang. Derefter åbnes chokeren helt.
4. Træk i startsnoren med højre hånd mens maskinen holdes fast med venstre. Når motoren arbejder trykkes på gaspalen.
5. Stop af motor. Start-/stop kontakten stilles på "stop".

Service og vedligeholdelse

1. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
2. Kontroller dagligt om skæreværktøjet er korrekt fastspændt.
3. Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.5. Sammenfattet brugervejledning for byggesave

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence eller under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* bruges til savning i træ, finér, spånplade og laminat.



- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/-dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Hold hænder og fingre borte fra skæreområdet!
- Brug ikke savklinger som er tykkere end spaltekniiven!
- Stikket *skal* trækkes ud af stikkontakten før skift af savklinge, justering eller rengøring.

Betjening af maskine

1. Kontroller om start/stop kontakten står i "stop" stilling før strømmen tilsluttes.
2. Af-/påmontering af savklinge: Savbladet sænkes ned under savbordet. Savklingen blokeres med at sætte en stålstang i spændeflanken og spændemøtrikken skrues af med en specialnøgle ved at dreje mod uret. Monter omvendt.
3. Brug kun savblade med hårdmetaltænder. Spaltekniven indstilles, så den er max. 3 mm fra savklingsens tandspidser ved savbordet, og max . 6 mm foroven.

Service og vedligeholdelse

1. Bevægelige dele og lejer smøres med jævne mellemrum.
2. Maskinen og køleluftindtagene rengøres for støv og snavs.
3. Tjek for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).

Gode råd

- Under støvede arbejdsforhold skal der anvendes afsugning.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og snurres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.6. Sammenfattet brugervejledning for dumpere

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min 2 år med erhvervskompetence eller under parktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Under kørsel på offentlig vej/område skal føreren have lovligt kørekort, min. Traktor kørekort.
- Maskinen må kun bruge til transport af jord, grus, sten og lignende materialer.
- Ved indendørs brug skal der pga farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Føreren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj. Hvis ikke der er førerhus på maskinen SKAL hjelm anvendes ved risiko for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel.



- Kør *altid* med langsom hastighed og i sikker afstand fra udgravninger. Afpas altid hastigheden efter forholdene.
- Anvend altid sikkerhedssele, hvis denne forefindes på maskinen.
- Maskinens max last må ikke overskrides.
- Dumperladet skal være helt nedsænket ved kørsel.
- Af tip aldrig på skrående terræn eller hvor undergrunden er ustabil.
- Dumperen skal så vidt muligt køres lige op og ned (vinkelret) ad skråninger og med den tungeste ende forrest. Parker ikke på skråningen.
- Kør aldrig i frigear eller med udkoblet gear ned ad bakke.
- Arbejd aldrig under hævet dumperlad uden at sikkerhedsstangen er monteret.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarlig. Gå *aldrig* under hængende last.
- Låsestangen for knækstyringen skal monteres før maskinen løftes (afhængig af model).
- Ved brændstoftopfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt! Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Før start tjekkes olie, brændstof, vand, dæk, bremses og lys
2. Gearstang og betjeningsgreb stilles i neutral.
3. Motoren forvarmes før startnøglen drejes til start.
4. Gashåndtagene stilles på ¼ til fuld gas og motoren startes (afhængig af model)
5. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Udløs parkeringsbremsen før kørsel
7. Kontrollér om maskinen står vandret ved hjælp af niveau-indikatoren, før ladet tippes (afhængig af model).
8. Når maskinen standses, sænkes dumperladet ned. Gashåndtaget stilles i tomgang, motoren stoppes, parkeringsbremsen aktiveres, nøglen fjernes og maskinen låses.

Service og vedligeholdelse

1. Kontrollér motorolie-, hydraulikolie – og kølervæskestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger.
2. Smør maskinens smørenipler/smørepunkter dagligt med EP- universalfedt.
3. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensers må strålen ikke rettes mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstofpumpe.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport.



4.7. Sammenfattet brugervejledning for el-boremaskiner

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til bore- og skrueopgaver.
- Brugeren skal *altid* anvende høreværn, sikkerhedsbriller, arbejdshandsker og sikkerhedsfodtøj under arbejdet.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Maskinen skal *altid* holdes fast med begge hænder.
- Brug en skruestik eller tvinge til at holde emnet fast.
- Stikket *skal* trækkes ud af kontakten før skift af bor/værktøj.

Betjening af maskine

1. Isætning af bor: Den bagerste ring holdes fast mens borepatronen spændes ved at dreje med uret, indtil den siger klik, eller står L "Lock"; eller den spændes med specialnøglen i alle tre udboringer (afhængig af model). Bor udtages omvendt.
2. Skift aldrig omløbsretning før maskinen er stoppet.
3. Maskinen indstilles til boring eller slagboring, efter materiale.

Service og vedligeholdelse

- Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs.

Gode råd

- Under støvede arbejdsforhold skal der anvendes afsugning.
- Sørg for at maskinen er låst inde.

4.8. Sammenfattet brugervejledning for el-generatorer

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence eller under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Generatoren må *kun* bruges til drift af el-udstyr, hvor frekvens, spænding og ampere er i overensstemmelse med generatorens kapacitet eller mindre.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A).



- Hvis genstanden tilsluttes det offentlige el-net, eller bruges som nødgenerator, skal dette arbejde udføres af en autoriseret installatør. Ejeren af det offentlige El-net SKAL altid informeres før maskinen tilsluttes.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation/skorstensaftæk.
- Maskinen må *ikke* bruges, hvor der er risiko for eksplosionsfarlige dampe.
- Generatoren og de enkelte kredsløb *skal* altid have jordforbindelse (jordspyd) og være forsynede med sikringer og HFI-relæ.
- Undgå at berøre generatoren i vådt vejr.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Under bugsering skal maskinen fastspændes korrekt til køretøjet.
- Ved brændstoftåfyldning og service *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt i nærheden af maskinen! Pas på hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrænding.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof ved arbejdets ophør, så undgås kondens i tanken.
2. Generatoren placeres, så den står vandret. Hvis på trailer, trækkes håndbremse på denne.
3. Kontroller at hovedafbryderen er afbrudt, før motoren startes.
4. Luk chokeren, drej tændingskontakten og træk i startsnoren (kun benzinmotor)
5. I koldt vejr forvarmes motoren, før startnøglen drejes til start (kun dieselmotor)
6. Lad motoren blive driftsvarm, før hovedafbryder indkobles.
7. Tilslut belastningen og check amperemetrene/voltmetre/frekvensmeter. Der skal altid forsøges med en god fordeling af lasten på alle 3 faser.
8. Hvis maksimal afbryder udløses under drift, skal belastningen afbrydes og generatoren stoppes. Kontroller og nedsæt om nødvendigt belastningen.
9. Generatorens sidedør/servicepanel må ikke stå åben under driften.
10. Sørg for en god belastning (ca. 60-90%). Ved for lille en belastning tilsoder motoren.
11. Belastningen udkobles, slå relæerne fra og lad motoren køre nogle få minutter i tomgang.
12. Stop motoren, fjern nøglen og lås sidedøren til instrumentpanelet.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motorolie- og kølervæskestanden dagligt (kun vandkølede motorer). Om nødvendig efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger.
2. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs (afhængig af model).
3. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere (bør kun foretages af uddannede personer) må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstoftpumpe.
4. Tjek for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).

Gode råd

- Ved generatorer med synsfri træk må den samlede vægt af køretøj + maskine ikke overskride godkendelses-kategorien i førerens kørekort.
- Maskinen skal opbevares så tørt som muligt.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.



- Maskinen skal sikres og surres under transport på trailer/lad.

4.9. Sammenfattet brugervejledning for el-hamre/boremaskiner

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence eller under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til boreopgaver og nedbrydning af beton, murværk, sten, asfalt og lignende bygningsmaterialer.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Maskinen skal *altid* holdes fast med begge hænder.
- Stikket *skal* trækkes ud af kontakten før skift af bor/mejsel.

Betjening af maskine

1. Isætning af bor/mejsel. Træk hurtigkoblingen helt tilbage/drej låsegrebet på mejselholderen udad (afhængig af model).
2. Indstil maskinen til boring uden slag (stål og træ), slagboring eller mejsling (beton, murværk, sten, asfalt osv.)
3. Skift ikke gear mens maskinen arbejder (afhængig af model).

Service og vedligeholdelse

- Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs

Gode råd

- Tjek maskinen for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat)
- Under støvede arbejdsforhold skal der anvendes afsugning
- Sørg for at værktøjet er låst inde.

4.10. Sammenfattet brugervejledning for el-kompressorer

Sikkerhedsregler



- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol eller medicin.
- Maskinen må kun tilsluttes luftværktøj, som har et arbejdstryk der mindst er på højde med kompressorens driftstryk.
- Kompressoren må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Trykluft er farlig. Før der udføres service på maskinen skal systemet udluftes og stikket *skal* trækkes ud af stikkontakten.

Betjening af maskine

1. Kompressoren opstilles så den står vandret og køligt.
2. kompressor type 1: Start kompressoren ved at trykke på startknappen
3. Kompressor type 2: Start kompressoren og vælg den ønskede driftsmåde med on/off omskifteren.
4. Åben kompressorens afgangsventil.
5. Stop af kompressor. Tryk eller drej på stopknappen, luk afgangsventilen og afbryd strømmen til kompressoren.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller oliestanden i kompressoren dagligt. Olien skal stå i skueglassets nederste del. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. P.A.O. kompressorolie). Visse modeller må ikke efterfyldes.
2. Aftap kondensvand fra beholderen ved at åbne drænhanen.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst.

4.11. Sammenfattet brugervejledning for dykket el-pumper

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence eller under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Pumpen må kun bruges til opsugning af vand i forbindelse med grundvandssænkning, udgravninger og rørlægning.
- Brugeren skal *altid* anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.



- Pumpen må ikke bruges, hvor der er risiko for, at gnister kan antænde brandfarlige eller eksplosive gasser.
- Maskinen må *ikke* hænge i el-kablet eller slangen, men skal ophænges i en wire, som er fastgjort til håndtaget.
- Stikket skal trækkes ud af kontakten før rengøring og service.

Betjening af maskinen

1. Pumpen skal stå på en plan flade eller hænge i en wire.
2. Pumpen må ikke arbejde uden at den står i vand.
3. Pumpen har en overlastningssikring, som udkobler pumpen, hvis den overbelastes
4. Hvis ikke pumpen vil køre, drejes fasevenderen i bunden ad CE-stikket en halv omgang med en skruetækker.

Service og vedligeholdelse

- Afmonter indsugningssien og rens pumpen for sten og snavs.

Gode råd

- Tjek maskinen for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).
- Pumpen bør suge fra pumpeump/singels, da sand/ler i modsat fald trænger ind og beskadiger pumpen.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.

4.12. Sammenfattet brugervejledning for EL-skruemaskiner

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence eller under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges med de korrekte indstikbits til i- og udskruning af skruer i gips, træ og metal.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Maskinen skal *altid* holdes fast med begge hænder.

Betjening af maskine

1. Kontroller at afbryderkontakten står på "OFF", før den tilsluttes el.
2. Den korrekte bit-størrelse passende til skruen sættes i bitsholderen.
3. Dybdestopet indstilles til korrekt indskruningsdybde ved at fremtrække og frigøre det og dreje til den ønskede længde.



4. Hastigheden kan reguleres ved varieret tryk på afbryderen.
5. Omskifterkontakten bruges til valg af omløbsretning.

Service og vedligeholdelse

- Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs.

Gode råd

- Tjek maskinen for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).
- Sørg for at værktøjet er låst inde.

4.13. Sammenfattet brugervejledning for små fejekoste og fræsere

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til bortfejning af blade, snavs og sne på fast underlag som asfalt, beton og lignende, samt fræserarbejde.
- Føreren *skal* altid bruge høreværn, sikkerhedsbriller, handsker og sikkerhedsfodtøj
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Slip dødmandsgrebet hvis der opstår en nødsituation.
- Hold *altid* god afstand til andre personer under fejningen.
- Under fejning af blade, snavs og osv. skal fejmaskinen køre med lave omdrejninger for at undgå sten og grus slynges fremefter.
- Differentielspærren må *kun* bruges under kørsel lige ud.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå aldrig under hængende last.
- Ved brændstofpåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Alle betjeningsgreb stilles i neutral. "Dødmandsgrebet" skal være trukket og låst under start af motoren.
3. Benzinhanen åbnes, gashåndtaget stilles på ½ gas, chokeren sættes i startstilling og motoren startes ved at trække i startsnoren.
4. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
5. Styret indstilles og maskinen er arbejdsklar.
6. OBS: Når maskinens kraftudtag vender fremad, er gear og bremsespejlvendt. Maskinen kan ikke bakke med tilkoblet fræser.
7. Styrebremserne kan aktiveres for at gøre vendingerne lettere.



8. Betjeningsgrebene sættes i neutral, gashåndtaget stilles i tomgang. Slip dødmansgrebet så motoren går i stå. På modeller med el-start afbrydes tændingen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motor- og gearoliestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie og SAE 80/90 gearolie).
2. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
3. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller udstødningsrør.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.14. Sammenfattet brugervejledning for benzin/diesel og PTO-drevne flishuggere

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til flishugning af træaffald og buske.
- Brugeren skal *altid* bruge hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, handsker og sikkerhedsfodtøj under arbejdet.
- Stå altid ved siden af indføringsåbninger under betjening af maskinen. Ved fare slås sikkerhedsbøjlen i neutral- eller returstilling.
- Under rengøring af tragten for flis *skal* valserne være stoppede og rengøringen skal altid udføres med kost eller lignende.
- Maskinens overdel må *ikke* åbnes før rotorskiven står helt stille.
- Maskinens maksimale omdrejninger må *ikke* overskrides.
- Kraftoverføringens sikkerhedsskærm/-kæde og maskinens andre sikkerhedssystemer skal altid være monterede og intakte.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last. Under arbejde/bugsering skal maskinen fastspændes korrekt til køretøjer.
- Ved brændstoppåfyldning og service eller når maskinen forlades, skal maskinen/traktoren stoppes. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskinen

1. Påfyld evt. brændstof.



2. I koldt vejr forvarmes motoren før nøglen drejes til "start".
3. Lad motoren varme op i 5 min. I høj tomgang inden maskinen belastes.
4. På maskiner uden hydrauliksystem monteres hydraulikslangerne to hanstik i traktorens hydraulikudtag i henholdsvis frem og returløb.
5. Traktorens PTO-kobling skal tilkobles langsomt (kontroller at omdrejningstallet på PTO-akslen ikke overstiger 1000 o/min)
6. Motoren stoppes ved at stoparmen sættes i "stop" og nøglen fjernes.

Service og vedligeholdelse

1. På modeller med egen motor. Kontroller oliestanden dagligt (kold motor). Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie).
2. Kontroller oliestanden i hydrauliksystemet dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. til fabrikantens anvisninger (evt. ISO VG 32 hydraulikolie).
3. Luftfiltret efterses/rens dagligt for støv og snavs (modeller med motor).
4. Smør PTO-akslens smørepippler dagligt med EP-universalfedt ved at afmonter PTO-aksler fra traktorsiden (modeller uden motor).
5. På modeller med egen motor. Smøring af svinghjulsakslen skal følge den enkelte models anvisninger.
6. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter og brændstoftpumpe.

Gode råd

- Kontroller at den samlede vægt af det trækkende køretøj – flishugger ikke overskrider godkendelses-kategorien i førerens kørekort.
- Kontroller at det trækkende køretøjs egenvægt er tilstrækkelig høj til at køre lovpligtigt med flishuggeren (kun modeller med anhængertræk).
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.15. Sammenfattet brugervejledning for fortovstraktorer

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Traktoren må *kun* bruges til snerydning, græsklipning, transportkørsel og lignende opgaver.
- Føreren *skal* altid bruge høreværn og sikkerhedsfodtøj.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Hold *altid* bremsepedalerne sammen inden transportkørsel.
- Differentialespærren må *kun* bruges under kørsel lige ud.
- Medtag *aldrig* passagerer på traktor eller redskab.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå aldrig under hængende last.



- Ved brændstoppåfyldning, service eller når traktoren forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Alle betjeningsgreb/gearstænger stilles i neutral.
3. Gashåndtaget stilles på ¼ til ¾ gas (afhængigt af model).
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før motoren startes.
5. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Parkeringsbremsen udløses.
7. Ved brug af PTO skal skærmene over kraftoverføringsakslen monteres korrekt.
8. Ved brug af 3-punktliften skal man sikre, at traktoren har tilstrækkeligt med frontvægte.
9. Ved brug af træktøj skal trækbolten sikres med ringsplit.
10. Stop traktoren og træk koblingen ned inden 4-hjulstrækket tilkobles (afhængig af model).
11. Sænk redskabet ned på jorden. Stil gashåndtaget i tomgang, aktiver parkeringsbremsen, stop motoren og aflås traktoren.

Service og vedligeholdelse

1. Traktorens motor-, transmissions-/hydraulikolie- og kølervæskestand kontrolleres dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie, ISO VG 32/46 hydraulikolie, eller UTTO specialolie til traktorer med "våde" bremses).
2. Smør traktorens og redskabets smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
3. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støb og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstofpumpe.

Gode råd

- Under kørsel på offentlig vej/område skal føreren have lovpligtigt kørekort.
- Sørg for at traktoren er låst inde eller er aflåst.

4.16. Sammenfattet brugervejledning for gravkasser

Sikkerhedsregler

- Opstilleren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Gravekassen må kun bruges til støtte af udgravningens sider i forbindelse med gravearbejde!
- Gravekassen *skal* bruges ved udgravninger ned til max 6 meters dybde og i bredder fra 0,8 til 4,5 meter!
- Opstilleren *skal* altid bruge hjelm, sikkerhedsbriller, handsker og sikkerhedsfodtøj under arbejdet!
- Under udgravning/arbejde inde i gravekasse må kassens sider og spindeldele ikke berøres!



- Ved udgravning dybere end gravekassens højde *skal* den suppleres med oversektioner til minimum 10 cm. over terrænhøjde!
- Løfte- og trækkæder *skal* være af godkendt type og svare til gravekassens størrelse.
- Gå aldrig under hængende last!

Opstilling og brug af gravekasse

1. Gravekassen sænkes ned i udgravningen, efter den er tilpasset i højde og bredde.
2. I blød bund graves først 1-1,5 meter ned. Derefter sænkes og trykkes kassen ned i jorden. Fortsæt gravearbejdet inde i kassen til den ønskede dybde er nået.
3. **Vigtigt:** Gravekassen skal være 5 cm. bredere, så gravekassen har "A-form". Hvis den har "V-form" kan den ikke trykkes ned i jorden og gravekassen overbelastes.
4. Tryk altid på gravekassens hjørner.
5. Gravekassen gøres bredere ved at montere mellemrør. Der må max monteres 6 mellemrør.
6. Ved dybere udgravninger monteres oversektioner på kassen, så den altid er minimum 10 cm. over terræn.

Optagning af gravkasse

1. I fast jord løsnes spindlerne for lettere optrækningen.
2. Fyld max 50 cm. komprimeret materiale i gravkassen før den løftes op til opfyldningens overkant.
3. Det opfyldte materiale komprimeres, og proceduren gentages til gravkassen er fri af jorden.
4. Gravkassen løftes med kæder, der er fastgjort til begge sider, for at fordele løftekraften ligeligt
5. Der må ikke arbejdes i gravkassen, før kassen er ført op til minimum 10 cm. over terræn.

Gode råd

- Løftekæderne må kun bruges til løft af gravkassen.

4.17. Sammenfattet brugervejledning for gravmaskiner

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence eller under praktik (EGU elever), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* bruges til grave-/læsse- og planeringsarbejde! Hvis der monteres specialudstyr på maskinen, se særskilt brugervejledning for dette. Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation!
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj. Hvis ikke der er førerhus på maskinen SKAL der anvendes hjelm samt høreværn ved støjniveau over 80 dB(A).



- Anvend sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperaturer!
- Anvend altid tilgængelig sikkerhedssele, sænk sikkerhedsbøjlen/-håndtagene og hold fødderne på pedalerne før og under kørsel med maskinen!
- Under gravearbejdet er der risiko for skader på nedgravede rør og kabler!
- Kontakt forsyningsselskaberne/kommunen *før* du begynder at grave!
- Ingen personer må opholde sig inden for maskinens arbejdsområde!
- Kør *lige* op og ned ad skråninger, aldrig på tværs af hældninger (max. 15°)!
- Ved gravearbejde, hvor der i udgravningen er mandskab, skal der være anlæg efter gældende regler.
- Vær opmærksom på jordskred når du kører tæt på udgravningen.
- Overhold *altid* korrekt sikkerhedsafstand til luftledninger og højspændingskabler!
- Ved læsning må kæderne *kun* anbringes i maskinens løfteøjer!
- Gå *aldrig* under hængende last!
- Ved brændstoppåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren stoppes og skovlen sænkes ned på jorden. Åben ild og rygning er forbudt! Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof før start.
2. Venstre styrekonsol eller låsehåndtag trykkes ned i arbejdsstilling. Alle betjeningsgreb og gravehåndtag stilles i "neutral" og sædet indstilles.
3. Gashåndtaget stilles på ½" til ¾" gas (afhængig af model).
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før nøglen drejes til start, eller startknappen trykkes ind (afhængig af model).
5. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang. Motoren skal arbejde med jævn gas under arbejdet.
6. Styrehåndtagene aktiveres, så maskinen kører frem eller tilbage, eller drejer til højre venstre. *Bemærk:* kørefunktionerne er omvendte, når førerkabinen vender bagud i forhold til dozerbladet!
7. Gravehåndtagene aktiveres.
8. Sænk skovlen ned på jorden. Lad motoren køle af på tomgang før den standses. Stop motoren og fjern nøglen.
9. Husk altid at sikre at graveskovl eller andet udstyr er forsvarligt fastlåst efter montering.

Service og vedligeholdelse

1. Kontrollér motorolie-, hydraulikolie- og kølervæsketilstand dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. Fabrikantens anvisning.
2. Smør maskinens smørenipler dagligt med smørefedt.
3. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller udstødningsrør.



4.18. Sammenfattet brugervejledning for græsklippere

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* bruges til klipning af græs!
- Føreren *skal* altid bruge høreværn og sikkerhedsfodtøj!
- Ved indendørs kørsel skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation!
- Hold *altid* god afstand til andre køretøjer, personer og dyr under græsklipningen!
- *Alle* beskyttelseskærme og sikkerhedsforanstaltninger skal fungerer og være på plads!
- Pas på sten, rødder, grene og andre forhindringer der ligger på plænen!
- Medtag *aldrig* passagerer på maskinen!
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last!
- Ved brændstoppåfyldning, service, justeringer, rensning eller når maskinen forlades *skal motoren* være stoppet! Åben ild og rygning er forbudt! Pas på, hvis motoren er varm. Risiko for brand og forbrændinger!

Betjening af maskine

1. Påfyld eventuelt brændstof
2. Alle betjeningsgreb og kørehåndtag-/pedaler stilles i neutral og parkeringsbremsen aktiveres.
3. Gashåndtaget stilles på ¼ til ½ gas (afhængig af model)
4. I koldt vejr forvarmes motoren eller chokeren aktiveres, inden motoren startes (afhængig af motortype)
5. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang
6. Parkeringsbremsen udløses.
7. Motoren skal køre med fuld gas under græsklipningen.
8. Stop motoren og udløs hydrauliktrykket inden blokerede klippecylindre/knive renses.
9. Motorrummet og lyddæmperen skal holdes fri for græs og andre brandfarlige materialer
10. Brug et stykke træ eller en pind til at fjerne tilstoppet materiale
11. Under transport skal klipperne løftes og låses med sikkerhedspalene (afhængig af model)
12. Sænk græsklipperen ned på jorden. Stil gashåndtaget i tomgang, aktiver parkeringsbremsen, stop motoren og aflås maskinen.

Service og vedligeholdelse

1. Maskinens motor-, transmissions-/hydraulikolie- og kølervæskestand kontrolleres dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (eventuelt SAE 15W-40 motorolie og ISO VG 32/46 hydraulikolie)
2. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
3. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensers må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakkåser, luftfilter eller brændstoppumpe.



Gode råd

- Under kørsel på offentlig vej/område skal færdselsloven overholdes.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst.

4.19. Sammenfattet brugervejledning for benzindrevne hydraulik-aggregater med hammer

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* bruges til nedbrydning af beton og asfalt eller tilsvarende materialer.
- Brugeren *skal* altid bære hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, handsker, kraftigt arbejdstøj og sikkerhedsfodtøj.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Uvedkommende personer må *ikke* opholde sig i maskinens arbejdsområde.
- Brug *ikke* hammeren i længere tid end anbefalet.
- Vær opmærksom på faren for nedstyrtede materialer ved brydning opad eller vandret.
- Undgå at læne dig op af hammeren. Du kan miste fodfæstet, hvis mejslen knækker eller pludselig bryder gennem materialet.
- Alle beskyttelsesskærme og sikkerhedsanordninger skal være i orden og være monterede.
- Hammeren kan under nedbrydningsarbejdet blive varm.
- Vedløft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå aldrig under hængende last.
- Ved brændstoppåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Sørg altid for at koblingerne er rengjorte, inden hammeren monteres.
3. Alle betjeningsgreb stilles i neutral.
4. Gashåndtaget stilles på $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ gas.
5. I koldt vejr aktiveres chokeren, inden motoren startes.
6. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
7. Åben by-pass ventilen på hydraulikaggregatet.
8. Mejslen placeres vinkelret på den flade der skal brydes og tag små "bidder" ad gangen.
9. Hold så meget igen på hammeren at den arbejder jævnt.
10. Undgå de såkaldte luftslag da det skader hammeren.



Service og vedligeholdelse

1. Anlæggets motor- og hydraulikoliestand kontrolleres dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie og ISO VG 32/46 hydraulikolie).
2. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
3. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakkåser, luftfilter eller karburator.

Gode råd

- Risiko for skader på skjulte rør og kabler
- Sørg for at maskinen er låst inde og opbevares et tørt sted.

4.20. Sammenfattet brugervejledning for kold-/hedvands højtryksrensere, el- og benzinmodeller

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til afrensning/-afkalkning
- Brugeren *skal* anvende hjelm, sikkerhedsbriller, høreværn, handsker, beskyttelsesdragt og skridsikkert sikkerhedsfodtøj. (særligt åndedrætsværn anbefales).
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Ved indendørs brug *skal* der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation/skorstensaftæk (kun hedvandsrensere og benzinmodeller).
- Der må ikke opholdes sig personer indenfor arbejdsområdet, hvor der er risiko for at blive ramt af højtryksstrålen.
- Spulerøret *skal* altid holdes fast med begge hænder under arbejdet.
- Højtryksstrålen må *aldrig* rettes mod elektriske installationer.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarlig. Gå *aldrig* under hængende last.
- Før der udføres service/udskiftning af pistol osv. *skal* stikket trækkes ud af kontakten og lukkes for vandtilførelsen.

Betjening af maskine

1. Vandtilførselsslangen skylles igennem før den tilsluttes maskinen, og det tilførte vand skal være fri for urenheder.
2. Påfyld evt. brændstof (kun hedvandsrensere og benzinmodeller).
3. Maskiner med blødgøringsanlæg skal påfyldes blødgøringsmiddel før start.
4. Vandtrykket skal være på max 10 bar (min. 1,5 bar under drift).



5. Monter spulerøret på håndtaget. Start maskinen ved at dreje betjeningsknappen til "1"."2" eller "start" (afhængigt af model).
6. Tryk ind på pistolgrebet, juster arbejdsstryk og vandmængden. Højtryksrenseren er nu klar til brug.
7. På hedvandsrensere kan termostaten indstilles mellem 30° og 150° C. afhængig af om der ønskes afrensning med varmt vand eller damp.
8. Brug af rensmiddel. Indstil doseringsmængden fra 0 til 6 %. Efter brug af rensmiddel skylles pumperne igennem med rent vand.
9. Stop af højtryksrenser. Termostaten drejes til det blå felt, mens renseren arbejder videre, indtil temperaturen er under 50° C (kun hedvandsrensere). Luk for vandet og omskifteren drejes til "0".

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller oliestanden i pumperne dagligt (højtryksrenser stoppet). Om nødvendigt efterfyldes med specialolie iht til fabrikantens anvisninger (afhængigt af model).

Gode råd

- Ved risiko for frostgrader skal højtryksrenseren i et frostfrit rum.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.21. Sammenfattet brugervejledning for håndrundsav

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til savning i træ og lignende.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, hørevern ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med ordforbindelse og HFI relæ.
- Savklingebeskytteren under saven skal kunne arbejde frit, og de andre sikkerhedsanordninger skal *altid* være monterede og funktionsdygtige.
- Hold hænder og fingre bort fra skæreområdet (også undersiden).
- Brug ikke savklinger som er tykkere end spaltekniiven.
- Stikket *skal* trækkes ud af kontakten før skift af savklinge, justering eller rengøring af saven.

Betjening af maskinen

1. Kontroller om den låsbare start-/stopkontakt står i "stop" stilling før strømmen tilsluttes.



2. Af-/påmontering af savklinge: Tryk ned på spindellåsen (må ikke aktiveres før maskinen står stille), eller tryk savklingen ned mod et stykke træ, skru spændemøtrikken af, fjern spændeflanger og klingen. Monter omvendt.
3. Kontroller at det nye savblad har den rigtige diameter og hulstørrelse.
4. Indstil skæredybden så savklingen lige netop når igennem træet.
5. Spaltekniven indstilles, så den er 2-5mm fra savklingens tandspidser.

Service og vedligeholdelse

1. Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs.
2. Tjek for lovpligtigt eftersyn (separat mærkat).

Gode råd

- Under støvede arbejdsforhold skal der anvendes afsugning.
- Sørg for at maskinen er låst inde.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.22. Sammenfattet brugervejledning for benzindrevne jordbor

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* bruges til at bore huller i jord. Ved indendørs brug skal der sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid bruge hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, arbejdshandsker og sikkerhedsfodtøj samt tætsiddende tøj under arbejdet. (speciel sikkerhedsbeklædning anbefales).
- Risiko for skader på nedgravede rør og kabler. Kontakt forsyningsselskaberne *før* du begynder at bore.
- Maskinen *skal* altid holdes i håndtagene med begge hænder under borearbejdet.
- Ved brændstoppåfyldning, service eller når maskinen forlades/transporteres, skal motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld eventuelt 2-takts benzin, efter fabrikantens forskrifter.
2. Isætning af bor. Sørg for at låsebolten omslutter boreskafte og lås låsegrebet, så boret ikke kan rotere under start.
3. Gaspedal-spærren og gaspedalen trykkes ind og start-/ stopkontakten stilles på "start".
4. Ved kold motor. Chokerknappen drejes til "CHOKE" indtil motoren tænder første gang. Derefter åbnes chokeren helt.
5. Træk i startsnoren med højre hånd mens maskinen holdes fast med venstre hånd og højre fod. Når motoren starter trykkes på gaspedalen, så motoren straks går på tomgang.



6. Låsegrebet for boret udkobles. Maskinen er klar til brug.
7. Stop af motor. Start-/stopkontakten stilles på "stop".

Service og vedligeholdelse

1. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
2. Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs.

Gode råd

- Risiko for skader på nedgravede rør og kabler.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.23. Sammenfattet brugervejledning for håndbetjente jernklippemaskiner

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette værktøj *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol eller medicin.
- Maskinen må kun bruges til afkortning af jern – og stål.
- Brugeren *skal* altid anvende hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, handsker og sikkerhedsfodtøj under arbejdet.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Korte stykker (under 10 cm) kan slynges ud med stor kraft, sørg for at ingen personer er nærmere end 4 meter.
- Maskinen skal altid holdes fast med begge hænder.
- Stikket *skal* trækkes ud af kontakten før service/justering.

Betjening af maskine

1. Læg stålet ned i klippehovedet og juster modholdsbolten – så stålet er vinkelret på klippestemplet – og klip.
2. klippeskærene skal vendes/udskiftes, når skarpheden aftager.

Service og vedligeholdelse

1. Maskine og ventilationsåbninger renses for olie og snavs.
2. Hydrauliksystemets oliestand kontrolleres jævnligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. ISO VG 32 hydraulikolie).

Gode råd

- Sørg for at værktøjet er låst inde.



4.24. Sammenfattet brugervejledning for kapsave

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til skærearbejde i asfalt, beton, sten og stål.
- Brug *aldrig* maskinen, hvor der er eksplosionsfare
- Ved indendørsbrug *skal* der pga. farlige udstødningsgasser sørges tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperaturer. (det tilrådes at bruge åndedrætsværn og benbeskyttelse).
- Brug *kun* skæreskiver med et omdrejningstal som svarer til maskinens, og af en type der passer til den aktuelle opgave.
- Sørg for at der ikke opholder sig uvedkommende personer i nærheden af maskinen.
- Hold *altid* fast i håndtagene med begge hænder. Under arbejdet må maskinen ikke løftes over skulderhøjde.
- Ved brændstoppåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. 2-takts benzin, efter fabrikantens anvisninger.
2. Af-/påmontering af skæreskive. Remskiven låses med en låsestift og møtrikken skrues af (venstregevind). Monter i omvendt rækkefølge. Bemærk: Diamantskiver har retningsbestemt omløbsretning.
3. Chokeren lukkes (kold motor), gashåndtaget stiles til ca. ½ gas og dekompressionsventilen aktiveres.
4. Tryk maskinen ned mod jorden og træk i startsnoren. Skæreskiven må ikke røre jorden. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage i tomgang og chokeren åbnes.
5. Motoren skal arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
6. Tryk gashåndtaget i bund og lad skæreskiven arbejde sig ned til arbejdsdybde.
7. Skæreskiven skal trækkes igennem materialet.
8. Løft skæreskiven op, stil gashåndtaget i tomgang og stop motoren.

Service og vedligeholdelse

1. Køleribber og luftfilter renses dagligt for støv og snavs.
2. Tjek for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).

Gode råd



- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.25. Sammenfattet brugervejledning for kerneboremaskiner

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* anvendes til boring i armeret beton og stenmaterialer.
- Brugeren *skal* altid anvende hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, handsker og sikkerhedsfodtøj.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI relæ. Maskinen må *ikke* bruges, hvor der er risiko for, at gnister kan antænde brandfarlige eller eksplosive gasser.
- Risiko for skader på skjulte kabler, rør, og andre forsyningsledninger.
- Under boring i lofter skal maskinen *altid* forsynes med teleskopstøtte og vandopsamlerudstyr.
- Vand- og gasrør samt el-kabler i boreområdet skal afbrydes, *før* boringen påbegyndes.
- Stikket *skal* trækkes ud af kontakten før service og hvis maskinen forlades.

Betjening af maskine

1. Maskinen kan opstilles/fæstes på forskellige måder: Ankeropstilling, vakuumfæste, teleskopstøtte og opspænding med ekspansionsbolte.
2. Efter maskinen er installeret, og vand og strøm er tilsluttet, gøres følgende: Monter borekronen, vælg gear, åbn for vandet og start motoren.
3. Borekronen køres langsomt mod materialet og fremføringskraften forøges.
4. Hvis der bores uden tilstrækkeligt tryk, bliver diamanterne poleret/sløve.
5. Gearet må kun skiftes, når motoren står stille.
6. Diamantboret skal altid tilføres rent vand under borearbejdet.
7. Motoren kan have en overbelastningssikring, som reducerer omdrejningerne, hvis den overbelastes. Motoren indkobles igen ved at aktivere tænd-/sluk kontakten, når temperaturen er faldet (afhængig af model).
8. Borekronen trækkes ud af borehullet, motoren stoppes og vandtilførslen afbrydes.
9. Borekernen fjernes med stødtangen eller ved at banke let på boret med et stykke træ.

Service og vedligeholdelse

1. Vakuumpumpens filterelement kontrolleres/rengøres dagligt.
2. Maskinen rengøres dagligt for støv og snavs.

Gode råd

- Har du kontrolleret, hvor de nærmeste kabler og rør etc. er placeret, før du begynder at bore og er evt. tilladelse indhentet.



- Sørg for at maskinen er låst inde eller låst med kæde/lås.

4.26. Sammenfattet brugervejledning for mobile kompressorer

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til drift af trykluftværktøj og redskaber, som har et arbejdstryk der mindst er på højde med kompressorens driftstryk.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj og hjelm ved fare for nedfaldne genstande.
- Ved indendørs brug skal der pga farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation. Maskinen må ikke bruges, hvor der er risiko for eksplosionsfarlige dampe.
- Trykluft er farlig. Før der udføres service på maskinen, skal systemet udluftes og maskinen sikres mod start.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last. Under bugsering skal maskinen fastspændes korrekt til køretøjet.
- Ved brændstofpåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt.. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrænding.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof før start.
2. Kompressoren parkeres så den står vandret. Træk håndbremsen og fastspænd støttehjulet/-støttefoden.
3. Kompressor type1: (direkte træk) start motoren med åbne ventiler.
4. Kompressor type 2: (kobling mellem motor og kompressor)Start motoren og kompressoren tilkobles derefter ved et tryk på "Run" (afhængig af model).
5. I koldt vejr forvarmes motoren før start, nøglen drejes til "start".
6. Luk luftventilen.
7. Lad motoren varme op et øjeblik inden kompressoren belastes.
8. Kompressorens motorhjelm/servicepanel må ikke stå åben under driften.
9. Før motoren stoppes lukkes alle haner og kompressoren kører nogle minutter uden tryk.
10. Stop motoren og fjern nøglen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motorolie- og kompressorolie- og kølervæskestanden dagligt (kold motor). Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie og kompressorolie).
2. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
3. Ved rengøring af maskinen med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstofpumpe.



Gode råd

- Kontroller at den samlede vægt af det trækkende køretøj + kompressor ikke overskrider godkendelses-kategorien i førerens kørekort.
- Kontroller om det trækkende køretøjs egenvægt er tilstrækkelig høj til at det kan køre lovligt med kompressoren.
- Vær opmærksom på, at der gælder de samme regler for transport af mobilkompressorer som for campingvogne og andre påhængsvogne.
- Under evt. transport på trailer/lad sikres og surres kompressoren forsvarligt.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.

4.27. Sammenfattet brugervejledning for benzindrevne kædesave

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Kædesaven må *kun* bruges til savning i træ eller tilsvarende materialer.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm med visir, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A) og sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation og brug af åndedrætsværn.
- Uvedkommende personer må *ikke* opholde sig i maskinens arbejdsområde.
- Brug *ikke* kædesaven i længere tid end anbefalet.
- Undgå at arbejde alene, i nødstilfælde skal der være en anden person i nærheden.
- Hold *altid* fast i håndtagene med begge hænder og sørg for godt fodfæste.
- Beskyttelsesskærme og sikkerhedsanordninger skal være i orden og korrekt monterede.
- Stop *straks* motoren, hvis saven opfører sig unormalt.
- Sav *aldrig* med sværdspidsen (tilbagekast), anvend korrekte arbejdsmetoder og teknik.
- Sav *aldrig* over skulderhøjde og stående på en stige.
- Savkæden må *aldrig* køre, mens kædesaven bæres eller transporteres.
- Ved brændstoftopfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrænding.

Betjening af maskine

1. Påfyld 2-takts blandet benzin (blandingsforhold 2,5%).
2. Stil stopknappen på tænding.
3. Tryk på spærreknappen og tryk gashåndtaget helt ind.
4. I koldt vejr aktiveres chokeren, inden motoren startes.



5. Sæt højre fod ind i håndtaget og træk i startsnoren.
6. Når motoren starter, udløses spærrehagen og motoren kører i tomgang.
7. Efter start skal motoren køre i tomgang for ikke at beskadige kædebremser.
8. Afprøv om kædebremser fungerer korrekt, inden du begynder på arbejdet.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller kædestramningen hyppigt og fil kæden regelmæssigt, så kæden altid er skarp.
2. Påfyld kædeolie efter behov hele dagen igennem.
3. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af kædesaven med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller karburator.

Gode råd

- Sørg for at kædesaven er låst inde.

4.28. Sammenfattet brugervejledning for minilæssere

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller have traktorkørekort være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Under kørsel på offentlig vej/område skal føreren have lovligt kørekort, min. traktor kørekort.
- Maskinen må kun bruges til læsning, opgravning og planering af jord, grus, sten osv. Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj. Hvis der ikke er førerhus på maskinen SKAL der anvendes hjelm samt høreværn ved støjniveau over 80 dB(A). Anvend sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.
- Anvend altid tilgængelig sikkerhedssele, sænk sikkerhedsbøjlen/-håndtagene og hold fødderne på pedalerne før og under kørsel med maskinen.
- Hold skovlen så tæt ved jorden som muligt. Overskrid ikke max løfteevne.
- Af hensyn til væltningssfare skal maskinen køres *lige* op og ned af skråninger og med den tungeste ende forrest. Parker ikke på skråninger.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstoppåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrænding.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof før start.



2. Styrehåndtagene og pedalerne stilles i "neutral". Parkeringsbremsen aktiveres.
3. Gashåndtaget stilles på ¼ til ½ gas og motoren startes.
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før startnøglen drejes til "start".
5. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Udløs parkeringsbremsen før kørsel med maskinen.
7. Motoren skal arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
8. Regulér maskinens hastighed med styrehåndtagene, så den arbejder med glidende, rolige bevægelser.
9. Når maskinen standses, sænkes skovlen ned på jorden. Gashåndtaget stilles i tomgang, motoren stoppes, parkeringsbremsen aktiveres og nøglen fjernes.

Service og vedligeholdelse

1. Monter læsserammens sikkerhedstang, hvis læsseren skal være løftet.
2. Kontroller motorolie-, hydraulikolie-, og kølervæsketilstand dagligt (kold motor). Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger.
3. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
4. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
5. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakkåser, luftfilter eller udstødningsrør.

Gode råd

- Max. En person i førerkabinen.
- Sørg for at maskinen er låst og er parkeret på et aflåst område.
- Maskinen skal sikres og sureres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.29. Sammenfattet brugervejledning for motorbøre

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til transport af byggematerialer. Ved indendørs brug skal der pga. farlig udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Føreren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved risiko for nedfaldende genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel.
- Maskinen *skal* styres med begge hænder.
- Maskinens max last må ikke overskrides.
- Afpas altid hastigheden efter forholdene.
- Kørsel kun med nedsænket lad.



- Kør lige op og ned af skrån timer, aldrig på tværs af hældningens side.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstoftpåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger (motoren skal være stoppet i mindst 10 min., før brændstof påfyldes.)

Betjening af maskine

1. Brændstof påfyldes før start.
2. Start motoren ved at trække i håndtaget (brug choker ved start af kold motor).
3. Vælg gear, træk op i højre håndtag ved fremadkørsel og venstre håndtag ved bak (afhængig af model).
4. Maskinen stopper, når gashåndtaget slippes.
5. Tippeladet aktiveres typisk ved at løfte op i håndtaget (afhængig af model).
6. Stil gashåndtaget i tomgangsstilling. Stop motoren ved at trykke på stopkontakten eller ved brug af hydraulisk håndtag.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motorolie- og hydraulikoliestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger.
2. Smør maskinens smørenipler/smørepunkter dagligt med EP-universalfedt.
3. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte med elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller udstødningsrør.

Gode råd

- Motorbøren kan ikke optankes med fyldt tippelad. Det tilrådes derfor, at maskinen tankes op 2 gange dagligt.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.30. Sammenfattet brugervejledning for motorpumper

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette udstyr skal være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Pumpen må kun anvendes til opsugning af vand.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid anvende hjelm og høreværn.
- I nødsituationer drejes tændingskontakten til stop.



- Pumpen må ikke bruges, hvor der er risiko for, at gnister kan antænde brandfarlige eller eksplosive gasser.
- Ved brændstoppåfyldning og service skal motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof (med forbrændingsmotor).
2. Pumpen skal stå på en fast, vandret flade.
3. Pumpen skal være fyldt op med spædevand inden start. Den må aldrig køre uden vand i pumpehuset.
4. Åben brændstofhanen og luk chokeren (kold motor).
5. Drej tændingskontakten og stil gashåndtaget til 1/3 gas.
6. Træk i startsnoren. Under motorens opvarmning åbnes chokeren og gashåndtaget stilles til de ønskede omdrejninger.
7. Pumpen kan være forsynet med en smøreoliesikring, som stopper motoren, hvis oliestanden er for lav. Kontroller oliestanden, hvis motoren ikke vil starte (afhængig af model).
8. Stop pumpen ved at stille gashåndtaget på tomgang og dreje tændingskontakten til stop. Luk brændstofhanen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motoroliestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie).
2. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
3. Pumpehuset rengøres for snavs og urenheder.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer eller luftfilter.

Gode råd

- Pumpen bør suge fra en pumpeump, da sand/ler i modsat fald trænger ind og beskadiger pumpen.
- Undgå frostsprængning. Aftap vandet fra pumpehuset.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.31. Sammenfattet brugervejledning for 1-vejs pladevibratører

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine skal være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til komprimering af jord, grus, sten og lignende materialer.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.



- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperaturer.
- Af hensyn til klemnings- og væltningsfaren må maskinen ikke bruges eller parkeres på skrå flader.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstoftopfyldning og service skal motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Brændstofhanen åbnes. Chokeren lukkes og gashåndtaget stilles til ca. 1/3 gas (ikke med varm motor).
3. Tilslut tændingen og træk i startsnoren. Under motorens opvarmning (1 til 2 min.) føres gashåndtaget tilbage i tomgangsstilling.
4. Motoren skal altid arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
5. Vandet i vandoverrislingsanlægget skal aftappes, hvis der er risiko for frost.
6. Gashåndtaget stilles i tomgang, stop motoren og luk brændstofhanen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motoroliestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger.
2. Luftfilteret efterses/rengøres for støv og snavs.
3. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser eller luftfilter.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde, eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.32. Sammenfattet brugervejledning for 2-vejs pladevibratorer

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til komprimering af jord, grus, sten, asfalt og lignende materialer.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikel



forurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.

- Af hensyn til klemnings- og væltningsfaren må maskinen ikke bruges eller parkeres på skrå flader. Førerstangen kan slå tilbage!.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstofpåfyldning og service skal motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Kørehåndtaget stilles i neutral.
3. Gashåndtaget stilles på fuld gas (kold motor) og tændingen tilsluttes.
4. Motorer med startsving (kold motor). Dekompressions-grebet aktiveres. Drej startsvinget rundt indtil motoren starter. Hold rigtigt på startsvinget.
5. Motorer med el-start (kold motor). Motoren forvarmes og startnøglen drejes til "start"
6. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgangsstilling.
7. Motoren skal altid arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
8. Førerstangen skal være i arbejdsstilling og maskinen må kun styres med denne.
9. Kørehåndtaget stilles frem eller tilbage afhængig af køreretningen.
10. Ved bakkørsel skal maskinen føres med førerstangens styrehåndtag.
11. Vandet i vandoverrislingsanlægget aftappes, hvis der er risiko for frost.
12. Gashåndtaget stilles i tomgangsstilling, stop motoren og fjern nøglen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motoroliestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger.
2. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
3. Ved rengøring af maskinen med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser eller luftfilter.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde, eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt ved transport på trailer/lad.

4.33. Sammenfattet brugervejledning for rendegravere

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.



- Maskinen må *kun* bruges til grave-, læsse- og planeringsopgaver. Hvis der monteres specialudstyr på maskinen, se særskilt brugervejledning for dette. Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren skal altid anvende sikkerhedsfodtøj. Hvis der ikke er førerhus på maskinen, SKAL der anvendes hjelm samt høreværn ved støjniveau over 8= dB(A). Anvend sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperaturer.
- Anvend altid tilgængelig sikkerhedssele.
- Under gravearbejdet er der risiko for skader på nedgravede rør og kabler. Kontakt forsyningsselskaberne eller kommunen *før* du begynder at grave.
- Ingen personer må opholde sig inden for maskinens arbejdsområde.
- Kør lige op og ned af skråninger og med læsseskovlen så tæt på jorden som muligt.
- Brug kun differentialespærren ved lav hastighed og underfedtede forhold.
- Overhold *altid* sikkerhedsafstand til luftledninger og højspændingskabler.
- Før kørsel på offentlig vej skal gravearmen låses og støtteben trækkes op.
- Ved brændstoppåfyldning, service eller hvis maskinen forlades, *skal* motoren stoppes, parkeringsbremsen trækkes og skovlene sænkes ned på jorden. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof før start.
2. Kontroller om alle betjeningsgreb/-håndtag står i neutralstilling.
3. Gashåndtaget stilles i tomgangsstilling eller på ½ gas (afhængig af model).
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før nøglen drejes til start, eller startknappen trykkes ind (afhængig af model).
5. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Motoren skal arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
7. Brug af frontlæsser. Læsehåndtaget aktiveres.
8. Brug af graver. Er "papirarbejdet" i orden inden du begynder at grave.
9. Før maskinen forlades, sænkes skovlene ned på jorden. Lad motoren køle af på tomgang før den standes. Stop motoren og fjern nøglen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motorolie-, hydraulikolie- og kølervæskestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger.
2. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-smørefedt.
3. Luftfiltret efterses/rens dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller udstødningsrør.

Gode råd



- Sørg for at maskinen er låst og parkeret på et aflåst område.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.34. Sammenfattet brugervejledning for råjords-kompaktorer

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til stabilisering og komprimering af udgravningsmateriale, råjord og lignende. Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Føreren *skal* altid bruge en hjelm, høreværn, handsker og sikkerhedsfodtøj.
- I nødsituationer *trykkes på nødstopkontakten*.
- Maskinen skal styres med begge styrehåndtag/styreknapper.
- Kør lige op og ned ad skråninger, *aldrig* på tværs af hældninger.
- Låsestangen for knækstyringen *skal* monteres før maskinen løftes.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstofpåfyldning og service skal motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Alle betjeningsgreb/-knapper stiles i "neutral", vibrationen udkobles og nødstoppet udløses evt.
3. Gashåndtaget stilles på "min/start" eller "fuld gas" (afhængig af model).
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før nøglen drejes til start, eller startknappen trykkes ind. På modeller med on/off kontakt stilles den på "on".
5. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Udløs parkeringsbremsen/nødstoppet før kørsel med maskinen.
7. Kør ikke maskinen, hvis baksikringen/beskyttelsesbøjlen er defekt.
8. Motoren skal altid arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
9. Styrehåndtagene/styreknapperne aktiveres, så maskinen kører frem eller tilbage eller drejer til højre eller venstre.
10. Vibrationen tilkobles først, når maskinen kører og udkobles før stop.
11. Vibrationen må ikke tilkobles på fx betonoverflader (risiko for lejeskader).
12. Vibrationen udkobles. Gashåndtaget stilles i tomgang on/off kontakten stilles i "off". Aktiver parkeringsbremsen, stop motoren og fjern nøglen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motorolie- og hydraulikstanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie og ISO VG 32/46 hydraulikolie).



2. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-smørefedt.
3. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensers må strålen ikke retes direkte mod elektriske dele, lejer, pakkåser, luftfilter eller udstødningsrør.

Gode råd

- Risiko for vibrationsskader på bygninger og nedgravede rør og kabler.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.35. Sammenfattet brugervejledning for skærebrode

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette værktøj *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol eller medicin.
- Maskinen må kun bruges til skæring i betonfliser, teglsten, belægningssten, klinker og natursten.
- Brugeren skal *altid* anvende høreværn, sikkerhedsbriller, maske, arbejdshandsker og sikkerhedsfodtøj under arbejdet.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Maskinen må kun bruges med monteret beskyttelsesskærm.
- Hold hænder og fingre borte fra skæreområdet.
- Stikket *skal* trækkes ud af kontakten før skift af diamantklinge, justering eller rengøring af maskinen.

Betjening af maskine

1. Kontroller om start-/stopkontakt står i stopstilling før strømmen tilsluttes.
2. Fyld vandkarret med vand. Åben for vandventilen. Maskinen må ikke køre uden der er kølevand i karret. (ved risiko for frost afmonteres vandpumpen og karret tømmes for vand).
3. Af-/påmontering af diamantskive: Fjern sideafskærmningen og skru spændemøtrikken af ved at dreje *mod* uret. Monter omvendt (pilen på diamantskiven skal pege i skivens omløbsretning).

Service og vedligeholdelse

1. Maskinen og køleluftindtagene renses for støv og snavs.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.36. Sammenfattet brugervejledning for skæremaskiner, asfalt/beton



Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette værktøj *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til tør/vandkølet skæring i beton og asfalt. I øvrigt henvises til klingefabrikantens anvisninger.
- Brugeren *skal* anvende hjelm, sikkerhedsbriller, høreværn, handsker og sikkerhedsfodtøj.
- Ved indendørs brug *skal* der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation (med forbrændingsmotor) og anvendes støvafsugning.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med HFI-relæ og jordforbindelse (med el-motor).
- Brug *aldrig* maskinen på steder, hvor der er eksplosionsfare.
- Brug *kun* skæreskiver med højere max omdrejninger end maskinens.
- Sørg for at der ikke opholder sig uvedkommende personer i nærheden af maskinen.
- Hold altid fast i håndtagene med *begge* hænder under arbejdet.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Det skal indskræpes af fugeskæremaskinen *ikke* må forlades i startet tilstand, maskinen skal være HELT stoppet før den forlades.
- Ved start og stop *skal* mindst én hånd være på maskinens styrehåndtag, den anden bruges til at starte/stoppe maskinen.
- Ved brændstoftopfyldning, service eller hvis maskinen forlades, *skal* motoren stoppes, parkeringsbremsen trækkes og skovlene sænkes ned på jorden. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof (med forbrændingsmotor).
2. Fyld vandtanken med vand, eller tilslut en vandslange (afhængig af model).
3. Afmærk skærestedet. Sænk styrearmen ned så afmærkning kan følges.
4. Start motoren og lad den varme op (med forbrændingsmotor).
5. Åbn for kølevandet (rigeligt med kølevand).
6. Ved tørskæring skal der anvendes støvafsugning.
7. Motoren skal arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
8. Tryk knappen på håndtaget ned og lad skæreskiven arbejde sig ned.
9. Slip knappen og indstil arbejdsdybden med håndtaget.
10. Lad maskinen køre langsomt fremad efter afmærkningen.
11. Løft skæreskiven fri af rillen med håndtaget. Luk for vandet. Gashåndtaget stilles i tomgang og motoren stoppes.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motoroliestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger evt. SAE 15W-40 motorolie (med forbrændingsmotor).
2. Maskine, køleribber og luftfilter renses dagligt for støv og snavs (afhængig af model og motortype).



Gode råd

- Undgå unødvendig slidtage på klingen, skær max 5 cm i dybden ad gangen.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst med kæde/lås.

4.37. Sammenfattet brugervejledning for stavvibratører

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til komprimering af beton. Ved brug af forbrændingsmotorer/trykluft indendørs *skal* der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperaturer.
- El-drevne maskiner må kun tilsluttes godkendte stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Maskinen må *ikke* bruges, hvis der er risiko for eksplosionsfare.
- Forsøg *aldrig* at løsne en trykluftslange under tryk.
- Stop maskinen/træk stikket ud af stikkontakten når vibratoren skal flyttes eller akslen skal tilkobles.
- Ved brændstoftopfyldning, service eller hvis maskinen forlades, *skal* motoren stoppes, parkeringsbremsen trækkes og skovlene sænkes ned på jorden. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Start motoren (Hvordan afhænger af model).
2. Stavvibratoren føres ned i betonen. Undgå skarpe knæk på flex-akslen og beskyttelsesslangen.
3. Betonen er godt gennemvibreret, når betonoverfladen bliver blank. Det tager normalt 10-20 sekunder. Træk vibratoren langsomt op.
4. Brug ikke vibratoren til fordeling af betonen.

Service og vedligeholdelse

1. Motorens køleluftindtag og luftfilter renses for støv og snavs.
2. Ved rengøring af maskinen med tøjtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, pakdåser og lejer.
3. Tjek stavvibratoren for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).
4. Ved brug af el-omformer kontrolleres alle sikkerhedsinstallationer.



Gode råd

- Efter rengøring bør maskinen opbevares et tørt sted.
- Sørg for at maskinen er låst inde.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.38. Sammenfattet brugervejledning for stiger

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Stigen må kun anvendes under bygningsarbejde og til lignende formål.
- Brugeren *skal* altid anvende hjelm, sikkerhedsbriller, handsker og skridsikert sikkerhedsfodtøj under arbejdet.
- Brugeren må *aldrig* læne sig ud over stigans sider.
- Max ståhøjde 3 øverste trin.
- Brugeren må *aldrig* stå oven på wienerstigans øverste trin.
- Stigen skal række min. 1,10-1,20m udover udstigningspunktet.
- Stigen *skal* opstilles med den korrekte hældning og på vandret fast underlag og være sikret mod udskridning.
- Overstigen på hejse- og skydestiger skal ligges bagerst.
- Wienerstiger *skal* have 2 kæder, som forbinder stigevangerne med hinanden.
- Kombistiger, der bruges som wienerstiger, *skal* have kæder som forbinder vangerne samt stige-fos.
- HUSK: Fodmand eller fastgørelse af stigen, når den er længere end 5 m.
- Stigans max belastning må *aldrig* overskrides.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.

Opstilling og brug af stiger

1. Hvis stigen er påklæbet særlige instruktioner, skal disse altid følges.
2. Stigen opstilles på et plant og fast underlag.
3. Hvis det er nødvendigt anbringes fliser eller plader under stige-fødderne
4. Stigen sikres mod udskridning.
5. Kontroller at stigen står lige (sideværts).
6. Stigehældningen på 65°-70° bestemmes på følgende måde:
 - Brugeren skal stå med samlede fødder og højre side ind mod stigen.
 - Højre skinneben støttes mod 1 trin (nederste trin).
 - Højre arm bøjes og overarm løftes op til den er vandret så albuen vender ind mod stigen.
 - Højre albue skal nu berøre stigen.
7. Stigehældningen korrigeres, indtil den er korrekt.



8. Stigens top fastgøres til bygningen, hvis den er over 5 meter lang.
9. Kun lette og let håndterlige byrder må transporteres op ad stigen.
10. Stigen må ikke kastes ned på jorden, eller på anden måde udsættes for overlast.

Vedligeholdelse

1. Stigens samlinger, bevægelige dele og tovværk skal holdes rent.

Gode råd

- Sørg for at stigen er låst inde eller aflåst med kæde/lås, hvis den opbevares på byggepladsen.
- Stigen skal være godkendt.

4.39. Sammenfattet brugervejledning for stødfræsere

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* bruges til nedfræsning af træstød og lignende opgaver.
- Brugeren *skal* altid bruge hjelm, høreværn, ansigtsskærm og sikkerhedsbriller, kraftigt arbejdstøj og sikkerhedsfodtøj.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Uvedkommende personer må *ikke* opholde sig i maskinens arbejdsområde.
- Pas på savspåner, træsplinter og andet materiale som fræsehjulet slynger ud.
- Stødfræsere må *kun* bruges, når den er tilkoblet køretøjet, eller trækstangens jordspyd er forankret solidt i jorden og hjulene er flyttet ud i yderste stilling. (afhængig af model).
- Alle beskyttelseskærme og sikkerhedsanordninger skal være i orden og korrekt monterede.
- Spørg forsyningsselskaberne om der er nedgravede elkabler, gas-eller vandrør i området.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstoppåfyldning, service eller hvis maskinen forlades, *skal* motoren stoppes, parkeringsbremsen trækkes og skovlene sænkes ned på jorden. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Alle betjeningsgreb stilles i neutral.
3. Gashåndtaget stilles på ¼ til ½ gas.
4. I koldt vejr forvarmes motoren, eller tjek chokeren aktiveres, inden motoren startes (afhængig af motortype).
5. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Motoren skal køre i tomgang, når fræsehjulet tilkobles.



7. Motoren skal arbejde med fulde omdrejninger under fræsearbejdet.
8. Kobl fræsehjulet fra. Stil gashåndtaget i tomgang, stop motoren og fjern nøglen.

Service og vedligeholdelse

1. Maskinens motor-, transmissions-/hydraulikoliestand kontrolleres dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie og ISO VG 32/46 hydraulikolie).
2. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
3. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstofpumpen/karburatoren.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst.

4.40. Sammenfattet brugervejledning ofr 230V støvsugere til byggeri

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Støvsugeren er velegnet til rengøring, afsugning af støv fra maskiner til alm. byggepladsrengøring.
- Til byggeri er der ofte sundhedsfarligt respirabelt kvart eller træstøv. Til disse opgaver skal støvsugerne være forsynet med microfiltre i min BIA, "m" eller tilsvarende kvalitet som tilbageholder det sundhedsfarlige støv.
- Kontroller at filtrene er de korrekte til opgaven.
- Brugeren skal altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperaturer.
- Støvsugeren må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Brandfarlige og eksplosive gasser eller støv må *ikke* opsuges med denne støvsuger.
- Støvsug *aldrig* uden mikrofilter. Skift posen forsigtigt så støvet ikke spredes.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Tag stikket ud af kontakten før service/rensning af støvsuger.

Betjening af maskine

1. Før du starter støvsugeren skal du kontrollere at den er forsynet med filtre der opfylder AT's krav og at filtrene er rensede, ubeskadigede og giver tilstrækkelig luftgennemgang til løsning af opgaven.
2. Er støvsugeren forsynet med stikkontakt, skal denne være af DK-typen i klasse I med dansk jord.



3. Der findes så mange forskellige støvsugere på markedet at der ikke kan gives en generel instruktion som omfatter samtlige produkter. Læs derfor den enkelte fabrikants brugervejledning.
4. Hold filtrene på støvsugerne rene, for så kan luften passere og støvsugeren kan bruge til at løse rengøringsopgaverne.
5. Filtret renses med korte intervaller, hvis sugeevnen aftager.
6. Støvsugeren skal anvendes med en opsamlingspose til fint støv.
7. Til opsugning af asbestholdige materialer og lignende, kan støvsugerne forsynes med type "H" eller HEPA filtre. Arbejde med asbest kræver specialuddannelse og arbejde efter specieller regler.

Service og vedligeholdelse

1. Støvposen skal tømmes, inden den er fyldt helt op.
2. Tjek for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).

Gode råd

- Det anbefales at bruge for separator ved opsugning af større mængder fint støv.
- Sørg for at støvsugeren er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.
- Opbevar brugermanualen så brugerne let kan få fat i den efter behov.

4.41. Sammenfattet brugervejledning for traktorer

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 16 år og have traktorkørekort, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Traktoren må *kun* bruges til mark-/PTO arbejde, transportkørsel og lignende opgaver.
- Føreren *skal* altid bruge høreværn og sikkerhedsfodtøj.
- Ved indendørs brug skal der pga farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Hold altid god afstand til andre køretøjer og personer under kørslen.
- Lås *altid* bremspedalerne sammen inden transportkørsel.
- Differentialspærren må kun bruges under kørsel ligeud.
- Medtag *aldrig* passagerer på traktor eller redskab.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstofpåfyldning, service eller hvis maskinen forlades, *skal* motoren stoppes, parkeringsbremsen trækkes og skovlene sænkes ned på jorden. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Alle betjeningsgreb/gearstænger stilles i neutral.



3. Gashåndtaget stilles på $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ gas (afhængig af model).
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før motoren startes.
5. Under motorens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Parkeringsbremsen udløses.
7. Ved brug af PTO skal skærmene over kraftoverføringsakslen monteres korrekt.
8. Ved brug af 3-punktsliften skal man sikre, at traktoren har tilstrækkeligt med frontvægte.
9. Ved brug af trækbommen skal trækbolten sikres med en ringsplit.
10. Sænk redskabet ned på jorden. Stil gashåndtaget i tomgang, aktiver parkeringsbremsen, stop motoren og aflås traktoren.

Service og vedligeholdelse

1. Traktorens motor-, transmissions-/hydraulikolie- og kølervæskestand kontrolleres dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie, ISO VG 32/46 hydraulikolie, eller UTTO specialolie til traktorer med "våde" bremses).
2. Smør traktorens smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
3. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstofpumpe.

Gode råd

- Under kørsel på offentlig vej/område skal føreren have lovpligtigt kørekort.
- Sørg for at traktoren er låst inde eller er aflåst.

4.42. Sammenfattet brugervejledning for traktorfejmaskiner

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 16 år og have traktorkørekort, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må *kun* bruges til snerydning, rengøring, plænefejdning og lignende opgaver.
- Føreren skal altid bruge høreværn og sikkerhedsfodtøj.
- Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Hold *altid* god afstand til andre køretøjer og personer under fejningen.
- Under fejning af blade, snavs osv. skal fejmaskinen køre med lave omdrejninger for at undgå at sten og grus slynges fremefter.
- Differentialspærren må kun bruges under kørsel lige ud.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarlig. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstofpåfyldning, service eller hvis maskinen forlades, *skal* motoren stoppes, parkeringsbremsen trækkes og skovlene sænkes ned på jorden. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.



Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Alle betjeningsgreb/gearstænger stilles i neutral.
3. Gashåndtaget stilles på ¼ til ½ gas (afhængig af model).
4. I koldt vejr forvarmes motoren, før motoren startes.
5. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
6. Parkeringsbremsen udløses.
7. Fejekosten svinges til den ønskede side og tilkobles med kraftoverførings- eller hydraulikhåndtaget (afhængig af model).
8. Fejemaskinen udkobles og sænkes. Gashåndtaget stilles i tomgang, parkeringsbremsen aktiveres, motoren stoppes og traktoren aflåses.

Service og vedligeholdelse

1. Traktorens motor-, transmissions-/hydraulikolie- og kølervæskestand kontrolleres dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-40 motorolie, ISO VG 32/46 hydraulikolie, eller UTTO specialolie til traktorer med "våde" bremses).
2. Smør dagligt traktorens og fejemaskinens smørenipler, samt kardanakslens glideflader og kryds med EP-universalfedt.
3. Kostevalsens endelejer smøres for hver driftstime med EP-universalfedt.
4. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
5. Ved rengøring med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstofpumpe.

Gode råd

- Under kørsel på offentlig vej/område skal føreren have lovpligt kørekort.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller aflåst.

4.43. Sammenfattet brugervejledning for trykluftshamre

Sikkerhedsregler

- Brugeren af denne trykluftshammer *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Hammeren må *kun* bruges til nedbrydning af beton, asfalt og stenmaterialer.
- Brugeren skal *altid* anvende hjelm, høreværn, sikkerhedsbriller, kraftigt arbejdstøj, handsker og sikkerhedsfodtøj under arbejdet.
- Uvedkommende personer må *ikke* opholde sig maskinens arbejdsområde.
- Trykluftshammeren må *ikke* bruges i eksplosive miljøer.
- Brug *ikke* trykluftshammeren i længere tid end anbefalet.



- Trykhammeren må *ikke* drives af kompressor med et driftstryk, som overstiger hammeren anbefalede arbejdsdruk.
- Oliereguleringsskruens låseanordning må ikke fjernes, når der er tryk på hammeren.
- Vær opmærksom på faren for nedstyrtede materialer ved brydning opad eller vandret.
- Undgå at læne dig op ad hammeren idet du kan miste fodfæstet, hvis mejslen knækker eller pludselig bryder igennem materialet.
- Maskinen skal *altid* holdes fast med begge hænder.
- Ved service og værktøjsskift, eller når trykluftshammeren forlades, skal systemet afluftes og trykluftslangen afbrydes.

Betjening af maskine

1. Trykluftsslangen blæses igennem, før den kobles til hammeren.
2. Smøre/vandudskilleren skal påmonteres luftslangen maks 6 meter fra hammeren.
3. Isæt en korrekt dimensioneret mejsel i mejselholderen.
4. Åbn for trykluft. Pres mejslen mod underlaget, inden aftrækkeren trykkes ned.
5. Hold så meget igen på hammeren at den arbejder jævnt.
6. Kontroller jævnlige om værktøjet smøres korrekt.
7. Undgå de såkaldte "luftslag" da det skader hammeren.
8. Luk for trykluft. Tryk ned på aftrækkeren og afluft hammeren.

Service og vedligeholdelse

1. Trykluftshammerens smøreapparat efterfyldes dagligt med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. ISO VG 32/46 olie).
2. Vandudskilleren tømmes dagligt for kondensvand.
3. Trykluftshammeren rengøres, hver gang den har været i brug.

Gode råd

- Risiko for skader på skjulte rør og kabler.
- Sørg for at værktøjet er låst inde og opbevares et tørt sted.

4.44. Sammenfattet brugervejledning for tvangsblendere

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine skal være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til blanding af beton, mørtel, leca samt lignende våd- og tørmaterialer.
- Brugeren skal altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikel



forurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.

- Tjek tvansblanderens sikkerhedsudstyr før opstart (Låg/Swivth/beskyttelsesnet).
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ-
- Stikket *skal* trækkes ud af kontakten før rengøring og service.
- Blanderens sikkerhedsudstyr må ikke sættes ud af drift.

Betjening af maskine

1. Maskinen skal placeres så vandret som muligt.
2. Kontroller om der er fremmedlegemer i blandekarret, før maskinen startes op.
3. Ved en 400v blander skal blandeskovlene køre i den tiltænkte retning. Kører maskinen i forkert omdrejningsretning (afhængig af model) drejes fasevenderen.
4. Ved en 230v blander skal blandeskovlene køre i den tiltænkte retning. Køre maskinen i forkert omdrejningsretning (afhængig af model) kontakt da fabrikanten.
5. Ifyldning og tømning må kun ske, når maskinen arbejder.

Service og vedligeholdelse

1. Efter brug renses blandekarret med en blanding af grus og vand, som aftømmes efter et par min. kørsel.
2. Ved rengøring af maskinen med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte med elektriske dele eller motorkabinet.
3. Tjek maskinen for lovpligtigt eftersyn (se separat mærkat).

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.45. Sammenfattet brugervejledning for vakuumanlæg

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Udstyret må kun bruges til at fjerne overskudsvand under støbning af betongulve.
- Brugeren *skal* altid anvende hjelm, høreværn, handsker og sikkerhedsfodtøj under arbejdet.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI-relæ.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Træk stikket ud af kontakten før service/justering.

Betjening af maskine



1. Kontroller af vandbeholderen i afgangskammeret er fyldt.
2. Fyld de 3 sugekamrer med vand og åbn ud lufts ventillen.
3. Kontroller at motoren løber den rigtige vej (se pilen).
4. Pumpen skal skylles igennem med rent vand hver dag.
5. Sørg for at underdugen ligger til betonen og at den mindst er 10 cm inden for betonkanten.
6. Sørg for at sugemåttten ligger i betonen, og at den ligger mindst 10 cm ud over underdugen, helt ud til betonkanten.
7. Maskinen er klar til brug. Tryk Start/stopkontakten.

Service og vedligeholdelse

1. Pumpe/beholder skal dagligt skylles igennem med rent vand.
2. Sugemåttten skal rengøres dagligt.

Gode råd

- Ved risiko for frostgrader tømmes pumpen for vand.
- Sørg for at maskinen er låst ind eller er aflåst.

4.46. Sammenfattet brugervejledning for valsetog

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine skal være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til jordkomprimeringsarbejde i forbindelse med anlæg af gade og vejfundamenter. Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsskasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Føreren *skal* altid bruge hjelm, høreværn og sikkerhedsfodtøj. På maskiner med styrtbøjle og sikkerhedssele *skal* selen altid bruges.
- Hvis maskinen vælter og døren ikke kan åbnes, kan bagruden trykkes ud ved at trække i gummilistens åsesnor.
- Det er farligt at opholde sig i maskinens knækstyringsområde.
- Kontroller at der ikke opholder sig personer i nærheden af maskinen før start og kørsel med den.
- Kør *lige* op og ned af skråninger og med passende lav fart. Risiko for udskridning og væltning under kørsel på vådt, løst og skrånede underlag. Parker *aldrig* på hældninger.
- Hvis maskinen læsses ved hjælp af læsseramper skal det sikres at ramperne kan bære maskinen.
- Før løft, transport eller service af maskinen skal knæk ledssikringen låses.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstofpåfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.



Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Kørehåndtaget stilles i "neutral".
3. I koldt vejr forvarmes motoren før nøglen drejes til "start".
4. Under maskinens opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
5. Parkeringsbremsen udløses og kørehåndtaget føres forsigtigt frem eller tilbage til den ønskede køreretning.
6. Motoren skal altid arbejde med fuld gas, hvis forholdene tillader det.
7. Maskinen bremses ved at flytte kørehåndtaget langsomt til "neutral".
8. Vibrationen tilkobles først når maskinen kører og udkobles før stop.
9. Vibrationen må ikke tilkobles på fx betonoverflader (risiko for lejeskader).
10. Stop af motor. Vibrationen udkobles. Kørehåndtaget stilles i "neutral". Parkeringsbremsen aktiveres, gashåndtag stilles i tomgang og nøglen fjernes.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motorolie-, hydraulikolie- og kølervæskestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-30 motorolie og ISO 32/46 hydraulikolie).
2. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
3. For filter og luftfilter efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Brændstofsysteemets vandudskiller kontrolleres dagligt (hvis monteret).
5. Kontroller om dæktrykket er korrekt og ens i dækkene.
6. Ved rengøring af maskinen med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller brændstofpumpe.

Gode råd

- Risiko for vibrationsskader på bygninger nedgravede rør og kabler.
- Sørg for at maskinen er låst og parkeret på et aflåst område.

4.47. Sammenfattet brugervejledning for benzin/diesel vibrationsstampere 2 takts

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til komprimering af løs jordbund, grus og lignende materialer.
- Ved indendørs brug *skal* der på grund af farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-



/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.

- Ingen personer må opholde sig inden for maskinen arbejdsområde.
- Maskinen skal altid holdes i håndtagene med begge hænder under arbejdet.
- Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstoftopfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof før start, 2 takts benzinens blandingsforhold skal følge fabrikantens forskrifter.
2. Brændstofhanen åbnes. Chokeren lukkes, gashåndtaget stilles på ¼ gas, og tryk derefter 2 gange på karburatorknappen (kold motor).
3. Træk i startsnoren. Under motorens opvarmning (ca. 1 min.) føres gashåndtaget tilbage til tomgangsstilling og chokeren åbnes.
4. Lad stamperen arbejde med jævn fart, ikke for meget gas.
5. Stop af motor. Gashåndtaget stilles i tomgang. Tryk på stopknappen og luk brændstofhanen, eller luk kun for brændstofhanen (på modeller uden stopknap).

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller oliestanden i stampersystemet dagligt, skueglasset skal være fyldt ½ til ¾ op. Hvis oliestanden er for lav, kontaktes ejer/udlejer.
2. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
3. Motorens køleribber renses for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller udstødningsrør.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst ende eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.48. Sammenfattet brugervejledning for benzin/diesel vibrationsstamper 4 takts

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til komprimering af løs jordbund, grus og lignende materialer.
- Ved indendørs brug *skal* der på grund af farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.



- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn ved gas-/partikelforurening eller evt. iltmangel samt arbejdshandsker/dragt ved berøring af farlige væsker/høje temperature.
- Ingen personer må opholde sig inden for maskinen arbejdsområde.
- Maskinen skal altid holdes i håndtagene med begge hænder under arbejdet.
- Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstoftopfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld brændstof før start, 4 takts benzinens blandingsforhold skal følge fabrikantens forskrifter.
2. Brændstofhanen åbnes. Chokeren lukkes, gashåndtaget stilles på ¼ gas, og tryk derefter 2 gange på karburatorknappen (kold motor).
3. Træk i startsnoren. Under motorens opvarmning (ca. 1 min.) føres gashåndtaget tilbage til tomgangsstilling og chokeren åbnes.
4. Lad stampere arbejde med jævn fart, ikke for meget gas.
5. Stop af motor. Gashåndtaget stilles i tomgang. Tryk på stopknappen og luk brændstofhanen, eller luk kun for brændstofhanen (på modeller uden stopknap).

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller oliestanden i stampersystemet dagligt, skueglasset skal være fyldt ½ til ¾ op. Hvis oliestanden er for lav, kontaktes ejer/udlejer.
2. Luftfiltret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
3. Motorens køleribber renses for støv og snavs.
4. Ved rengøring af maskinen med højtryksrensere må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser, luftfilter eller udstødningsrør.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.
- Maskinen skal sikres og surres forsvarligt under transport på trailer/lad.

4.49. Sammenfattet brugervejledning for 1- og 2- valsede vibrationstromler

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til komprimering af jord, grus, sten og lignende materialer. Ved indendørs brug skal der pga. farlige udstødningsgasser sørges for tilstrækkelig ventilation.



- Føreren *skal* altid bruge hjelm, høreværn, handsker og sikkerhedsfodtøj.
- Førerstangen *skal* være placeret i arbejdsstilling før kørsel med tromlen.
- Hold *altid* hænderne inden for styrehåndtagets bøjler.
- Kør lige op og ned af skrånninger. Parker aldrig på hældninger.
- Ved løft skal kæder anbringes forsvarligt. Gå *aldrig* under hængende last.
- Ved brændstoftopfyldning, service eller når maskinen forlades, *skal* motoren være stoppet. Åben ild og rygning er forbudt. Pas på, hvis motoren er varm, risiko for brand og forbrændinger.

Betjening af maskine

1. Påfyld evt. brændstof.
2. Kørehåndtaget stiles i "neutral" og brændstofhanen åbnes.
3. Gashåndtaget stilles på 1/3 til fuld gas (afhængig af motortype).
4. I koldt vejr forvarmes motoren før start.
5. Drej startsvinget rundt. Hold rigtigt på startsvinget.
6. På motorer med el-start. Drej Start nøglen til "start".
7. Under maskinen opvarmning føres gashåndtaget tilbage til tomgang.
8. Kør ikke hvis baksikringen eller sikkerhedskoblingen er defekt.
9. Motoren skal altid arbejde med fuld gas hvis forholdene tillader det.
10. Kørehåndtaget føres forsigtigt frem eller tilbage i den ønskede køreretning
11. Vibrationen tilkobles først, når maskinen kører og udkobles før stop.
12. Vibrationen må ikke tilkobles på fx betonoverflader (risiko for lejeskader).
13. Gashåndtaget stilles i tomgang, stop motoren, luk brændstofhanen (hvis monteret) og fjern nøglen.

Service og vedligeholdelse

1. Kontroller motorolie- og gearoliestanden dagligt. Om nødvendigt efterfyldes med olie iht. fabrikantens anvisninger (evt. SAE 15W-30 motorolie og SAE 90 gearolie).
2. Smør maskinens smørenipler dagligt med EP-universalfedt.
3. Luftfilteret efterses/rengøres dagligt for støv og snavs.
4. Ved rengøring med højtryksrenser må strålen ikke rettes direkte mod elektriske dele, lejer, pakdåser eller luftfilter.

Gode råd

- Risiko for vibrationsskader på bygninger og nedgravede rør og kabler.
- Sørg for at maskinen er låst inde eller er aflåst med kæde/lås.

4.50. Sammenfattet brugervejledning for vinkelslibere

Sikkerhedsregler



- Brugeren af dette udstyr *skal* være fyldt 18 år (eller være under/bestået erhvervsuddannelse på min. 2 år med erhvervskompetence elever under praktik (EGU-elever)), passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun bruges til slibe- og skæreopgaver i sten, stål og lignende materialer.
- Brugeren *skal* altid anvende sikkerhedsfodtøj, hjelm ved fare for nedfaldne genstande, høreværn ved støjniveau over 80 dB(A), sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader og åndedrætsværn.
- Maskinen må kun tilsluttes stikkontakter, som er forsynede med jordforbindelse og HFI re-læ.
- Sikkerhedsskærmen skal *altid* være korrekt placeret.
- Under arbejdet skal der bruges støvsuger med filter.
- Skæreskiver må *aldrig* bruges til slibning. Skiveomdrejningerne *skal* stemme overens med vinkelsliberens omdrejninger.
- Maskinen skal altid holdes fast med begge hænder (én hånds betjente maskiner undtaget).
- Træk stikket ud af kontakten *før* skift af skiver og ved service.

Betjening af maskine

1. Montering af skiver: Slibespindlen ses ved at trykke ind på låseknappen (låseknappen må først trykkes ind når maskinen er stoppet). Monter skiven og spænd hurtigmøtrikken med specialnøglen (afhængig af model).
2. Afmontering af skiver: Hurtigmøtrikken løsnes ved at dreje den mod venstre, eller ved at skrue 2-hulsmøtrikken af (afhængig af model).

Service og vedligeholdelse

1. Maskinen og køleluftsindtagene renses for støv og snavs.

Gode råd

- Tjek maskinen for lovpligtigt eftersyn inden brug (se separat mærkat).
- Under støvede arbejdsforhold skal der anvendes afsugning.
- Sørg for at maskinen er låst inde.

4.51. Sammenfattet brugervejledning til læggemaskine Multilay 2

Sikkerhedsregler

- Føreren af denne maskine *skal* være fyldt 18 år, passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Maskinen må kun anvendes til løft, transport og hydraulisk lægning af fliser, kantsten, svingsten og andre tunge genstande.
- Brugeren *skal* anvende sikkerhedsfodtøj, arbejdshandsker og sikkerhedsbriller ved risiko for øjenskader.
- Kun fliser i størrelsen mellem 50X50 og 62X62 cm tages fra palle.



- Fliser i 62X81 cm kan tages med gribemål 81 cm på tværs af køreretning, men vær opmærksom på, at belastningen på kroppen her er rimelig stor, da vægten hænger længere foran hjulene.
- Risiko for forstrækninger pga. den store vægt, vær derfor opmærksom på hvordan der løftes. Sørg for, så vidt muligt, og løfte fliserne lodret. Dette er mest skånsomt for kroppen.

Betjening af maskine

1. Løsne vingemøtrik og indstil gribetang til den korrekte størrelse, som passer til flisen.
2. Vip tangen ned over flisen og sikre at den holder fast i flisen, inden der løftes helt op og køre med vognen.

Service og vedligehold

1. Maskinen skal rengøres og renses for støv og snavs efter endt brug.
2. Hvis cylinderen ikke virker optimal skal denne udskiftes, kontakt udlejer/ejer om dette.

Gode råd

- Sørg for at maskinen er låst inde.

4.52. Sammenfattet brugervejledning for brug af Rapidhærder

Sikkerhedsregler

- Brugeren af dette produkt skal være passende instrueret og må ikke være påvirket af alkohol, medicin eller lignende.
- Brugeren *skal* bærer langskaftet handske, støvmaske (åndedrætsværn) samt sikkerhedsbriller.
- Brugeren *skal* før brug læse vejledningen på siden af spanden.
- Sørg for ordentlig ventilation så de undgås farlige dampe.

Betjening af materialet.

1. Inden brug *skal* alt sikkerhedsmateriale være gennemlæst.
2. Rør Rapidhærde op i vand efter forskrifterne som står på siden af spanden
3. Smør materialet på den rene beton flade
4. Lad det tørre i 15-30 min inden der arbejdes videre med materialet.

Gode råd

- Sørg for *altid* at have rent vand i nærheden, samt øjenskyl.
- Hvis materialet mod forventning skulle komme i kontakt med øjne eller huden, så skyl med rent vand i 10-15 min.
- Sørg for *altid* at fjerne materialet fra åben plads og få det låst inde.